№ 281 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פּרייז 20 גראָשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאַגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיאָטרקאָווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 78, פון אַדמיניסטראַציע 47 | דאָנערשטאָג, יד כסלו תרפ״ח | 8 grudnia 1927 r. | צוואַנציגסטער יאָהרגאַנג

מאַרשאַל פּילסודסקי אויפ׳ן וועג קיין גענף

פעלקער-ליגע האט שוין נעכטען אנגעהויבען בעטראַכטען דעם פּויליש-ליטווישען קאָנפליקט.

וואלדעמאראס בעקלאגט זיך פאר׳ן וועלט-פּאַרלאַמענט אוף מיר. זאלעסקי גיט איהם א גלענצענדע ענטפער

וואַרשאַ, 7. דעצ. (א.וו.) הײנט 8.45 אָוועגד איז דער מאַרשאַל פּילסודסקי אָבגעפאָהרען קיין גענף. דער וועג, אויף וועלכען דער מאַרשאַל איז אָבגעפאָהרען קיין גענף, געהט איבער ברעסלוי, דרעזדען און קאַרלסרוהע. דער מאַרשאַל ווערט בעגלייט דורך פּולקאָווניק בעק. ביידע טראָגען ציוויל-מלבושים.

פאַרזיכערענדיג זיך אין וואַגאָן, האָט דער מאַרשאַל פּילסודסקי ערקלערט, אַז אין משך פון צוויי נעכט וועט ער זיך רוהיג קענען אויסשלאָפען, ווײל ענדליך וועט ער אַמאָל האָבען מנוחה נישט האָבענדיג אויס׳ן קאָפּ נישט דאָס פאָלק, נישט די רעגירונג און נישט די דיפּלאָמאַטען.

אויפ׳ן באַהן-הויף האָבען זיך געזעגענט מיט׳ן מאַרשאַל די רעגירונג בראש מיט׳ן וויצע-פּרעמיער באַרטעל, די פאָרשטעהער פון דער מיליטער-מאַכט און דער דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס מיט די פאָרשטעהער פון פראַנקרייך און דײטשלאַנד בראש.

גענף, 7. דעצ. (אַטע) די בערלינער פּרעסע ברענגט א ידיעה, אַז וועגען פּשעמבערלען האָט זיך דערוואוסט דאָס דער מאַרשאַל פּילסודסקי איז אַרויסגעפאָהרען קיין גענף, האָט ער אָבגעלעגט זיין רייזע קיין לאָנדאָן ביז שבת און אין משך פון דער צייט וועט ער אָבהאַלטען א קאָנפערענץ מיט׳ן מאַרשאַל פּילסודסקי. די דאָזיגע ידיעה האָט געמאַכט א זעהר גרויסען רושם אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען.

וואלדעמאראס׳עס רעדע אין גענף.

גענף, 7. דעצ. (אַטע) אויף דער נעכטיגער נאָכמיטאָג-זיצונג פון דער פעלקער-ליגע האָט דער ליטווישער פּרעמיער-מיניסטער וואלדעמאַראַס גענומען דאָס וואָרט און ערקלערט, אַז די בעציהונגען צווישען פּוילען און ליטע האָבען סמנים פון א זעהר ערנסטען קאָנפליקט. די ליטווישע רעגירונג האָט זיך מיט אַלע כוחות בעמיהט, אַז עס זאָל קומען צו א פרידליכער רעגולירונג פון די בעציהונגען מיט פּוילען, אָבער די פּוילישע מלוכה האָט צו די פאָרשלאָגען פון ליטע אָנגענומען א נעגאַטיווע שטעלונג (!). אין דער לעצטער צייט — זאָגט וואַיטער וואלדעמאראס — זיינען פאָרגעקומען קאָנפליקטען פון אַן׳אויסערגעוועהנליך-בעאונרוהיגענדען כאַראַקטער. וואלדעמאראס ווײזט ווײטער אָן אויפ׳ן אויפרוף פון די פּאָלאַקען, וואָס ווערען אינטערנירט אין די ליטווישע קאָנצענטראַציע-לאַגערן, וועלכע פּראָטעסטירען געגען דעם טעראָר פון דער ליטווישער רעגירונג. וואלדעמאראס בעמיהט זיך צו בעווייזען, אַז דער אויפרוף איז אַן׳אויסגעטראַכטער שקר-וכזב. אלס בעווייז פון דעם בעאונרוהיגענדען פערהאַלטען זיך פון פּוילען צו ליטע, ברענגט וואלדעמאַראַס דעם פאַקט, וואָס דער מאַרשאַל פּילסודסקי איז געקומען קיין ווילנא פּונקט אינ׳ם טאָג פון דער יאָהר-צייט, ווען זשעליגאָווסקי האָט פערנומען ווילנא. דער ליטווישער פּרעמיער שטעלט אויך פעסט, אַז דער קאָנגרעס פון דער ליטווישער עמיגראַציע אין ריגא איז אָרגאַניזירט געוואָרען מיט דער הילף פון פּוילען און די פּוילישע רעגירונג האָט זיך מיט דעם ענין שטאַרק פעראינטערעסירט. וואלדעמאַראַס טוט אויך בעלויכטען די ראָלע פון פּלעטשקײטיס׳ן, וועלכער האָט געהאַלט אומווארפען די איצטיגע רעגירונג אין ליטע מיט דער הילף פון נישט-רעגולערע מיליטער-אָבטיילונגען און דאַן שאַפען אַזאַ רעגירונג, וועלכע וואָלט אָנגעהויבען די רעקטע אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען. וואלדעמאַראַס לייקענט אָב די ידיעה וועגען א מאָביליזאַציע אין ליטע, ווײל ליטע טראָגט זיך אַרום מיט די בעסטע פרידליכסטע כוונות בנוגע פּוילען. וואלדעמאַראַס ענדיגט זיין רעדע מיט אַן׳ערקלערונג, אַז די ליטווישע רעגירונג האָט דעם פולסטען צוטרוי צו דער פעלקער-ליגע און ער רעכענט, אַז סוף כל סוף וועט די ליגע ענדערן איהר מיינונג און נעמען די ליטווישע מלוכה אונטער איהר שוץ.

די רעדע פון מיניסטער זאלעסקי.

גענף 7. דעצעמב. (ספ. צום „ל. ט.״) נאָך וואלדעמאַראַס׳ן האָט גענומען דאָס וואָרט דער פּוילישער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, אין זיין גלענצענדער דיפּלאָמאַטישער רעדע האָט דער פּוילישער אויסערן-מיניסטער מיגדליך צוקלאַפּט אַלע טענות און פאָרוואורפען פון ליטווישען פּרעמיער-מיניסטער. זאַלעסקי האָט אָנגעוויזען, אַז דערמיט, וואָס פּוילען האָט אויף איהר טעריטאָריע אַרויסגעלאָזט פּאָליטישע עמיגראַנטען פון ליטא, האָט זי נישט בעגאַנגען קיין שום עולה געגען דער אומאָפּהענגיגקייט פון ליטא. געגען אַזיל-רעכט מענשען, וואָס ווערען געיאָגט צוליב זייערע פּאָליטישע איבערצייגונגען — זאָגט זאַלעסקי — איז א ריין-הומאַניטאַרער ענין און שטעהט אין איין קלאַנג מיט די פרייהייטליכע טראַדיציעס פון פּוילען. די פּוילישע מלוכה — זאָגט ווייטער דער פּוילישער אויסערן-מיניסטער האָט די אויפריכטיגסטע שלום שטרעבונגען צו ליטא. פּוילען וויל לעבען בשלום מיט איהרע אַלע שכנים אויך מיט ליטא. פערקעהרט אָבער זעהט מען, אַז ליטא האָט נישט אַזעלכע שטרעבונגען. נאָך דער אַמבאַסאַדאָרען-קאָנפערענץ אין יאָהר 1923, וואו עס זיינען פעסטגעשטעלט געוואָרען די גרעניצען צווישען פּוילען און ליטא, האָט די ליטווישע רעגירונג פּראָטעסטירט געגען דאָזיגען בעשלוס. אין זיין ווייטערדיגער רעדע ווײזט ער אָן, אַז וואלדעמאַראַס׳עס בעשולדיגונגען זיינען אויך גאָרנישט בעגרינדעט און ער פיהרט אויס, אַז א גרויס און שטאַרק פּוילען איז אויך א גאַראַנטיע פאַר דער אומאָבהענגיגקייט פון ליטא.

די רעדע פון פּוילישען אויסערן-מיניסטער האָט אויף אַלעמען געמאַכט א רושם.

גענף, 7 דעצ. (ספ. צום „ל. ט.״) אויף דער מאָרגענדיגער, דאָנערשטאָגדיגער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע וועלען פעסטגעשטעלט די ווירטשאַפטליכע מאָמענטען פון קאָנפליקט און לויט דער אָננעהמליכער מיינונג פון גאַנצען ראַט וועט מוזען ענדגילטיג א סוף געמאַכט ווערען צום מלחמה-צושטאַנד צווישען פּוילען און ליטע. פריינטאָג וועט, אַלזאָ, אַזוי אַרום ענדגילטיג ערלעדיגט ווערען דער ענין. עס איז נאָך ביז איצט נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, צי וואלדעמאַראַס וועט מסכים זיין צו דער פאָרם פון ליקווידירען דעם קאָנפליקט.

נאָך דער נעכטיגער בעגעגעניש פון די פאָרשטעהער פון די 5 גרויסע מלוכות, האָט דער איטאַליענישער דעלעגאַט סקיאַלאָיאַ גערופען צו זיך וואלדעמאַראַס׳ן אויף א געשפרעך. דער איטאַליענישער דעלעגאַט האָט אינפאָרמירט וואלדעמאַראַס׳ן, אַז איטאַליען האָט אויף דער נעכטיגער זיצונג מסכים געווען צו דער בעקאַנטער פאָרמולע וועגען ליקווידירען דעם קאָנפליקט. פון דער איטאַליענישער דעלעגאַציע גיט מען איבער, אַז די אויפט-שוועריגקייט וועט זיין, וואָס וואלדעמאַראַס איז שוין פּרינציפּיעל יאָ מסכים אָפּצושאַפען דעם קריגס-צושטאַנד מיט פּוילען, ער וויל אָבער נישט נעמען אויף זיך קיין שום קאָנקרעטע גאַראַנטיעס.

ליטע וועט זיך אבזאגען פון ווילנא.

ריגא, 7. דעצ. (אַטע) „לאַטוויס״ מעלדעט פון קאָוונע, אַז אין די לאַטווישע קרייזען הערשט די איבערצייגונג, דאָס דער ליטוויש-פּוילישער קאָנפליקט וועט נאָך אויף דער איצטיגער סעסיע פון דער פעלקער-ליגע ערלעדיגט ווערען דעפיניטיו. די העכסטע ליטווישע פּרעסע רעכענט זיך זאָגאַר מיט דער מעגליכקייט אָבצוזאָגען זיך פון ווילנא.

אַנ׳איבערקעהרעניש אין ליטע?

ריגא, 7 דעצ. (אַטע) פערזאָנען, וואָס זיינען געקומען פון קאָוונע דערצעהלען, אַז אין די לעצטע טעג איז פאָרגעקומען אַנ׳איבערגרופּירונג פון ליטווישען מיליטער ביי דער פּוילישער גרעניץ. נעכטען אָוונד און היינט פריה האָבען זיך אין ריגא פערשפּרייט קלאַנגען וועגען אַנ׳איבערקעהרעניש אין ליטע. איין צייטונג לייקענט אָבער קאַטעגאָריש אָפּ די דאָזיגע קלאַנגען.

8-טונג, הורטאָווניקעס שעכטער!

דאָנערשטאָג ד. 8 דעצעמבער ד. י. 6 א זייגער אָוועגד קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל, פּאַדזשעטשנאַ 10, די יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) וואַהלען פון א פּאָרזיצער, פערוואַלטונג, פינאַנץ-קאָמיסיע און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 2) פּרעסע פאָרשלאָגען, צו וועלכער אַלע מיטגלידער פון שעכטערס און גייערט ראַיאָן ווערען געבעטען פּאַסטנחייז צו ערשײנען.

אין פאַל פון א קוואָרום קומט די פערזאַמלונג פאָר צום צווייטען טערמין דאָנערשטאָג ד. 15 דעצעמבער 6 א זייגער אָוונד אין דעמזעלבען לאָקאַל און וועט זיין גילטיג בײ יעדער צאָהל מיטגלידער.

די פערוואַלטונג.

דער מאָרגענ׳דיגער
פרייטאָג-נומער
— פון —
„לאָדזשער
טאַגעבלאַט“
וועט ערשײנען אין א גרעסערן פאָרמאַט און ברענגען א גאַנצע ביה אַרטיקלען און פעליעטאָנען פון די בעסטע שריפטשטעלער
אַנאָנסען ווערען אנגענומען
הײנט אַ גאַנצען טאָג.

די סאָציאַליסטישע מעהרהייט געגען פערקלענערן די האַנדעלס-שעה׳ן פאַר די חגאות.

ווידער א מאַניפעסטאַציע פאַר יודיש אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאָט-ראַט.

(ג) די נעכטיגע צווייטע זיצונג פון שטאָט-ראַט איז דער ריכטונג וועגען און ווידער געשטאַנען אונטער׳ן צייכען פון דער סאָציאַליסטישער מעהרהייט און זייער לאָדזשער וועלכע פערוואַלטונג.

נאָכדעם ווי עס איז אָנגענומען געוואָרען אין דער צווייטער לעזונג דער בעשלוס וועגען נעמען רעגירונגס-הלוואות פון 848,000, 57,000 און 104,500 זל. אויף בוי-צוועקען, — האָט ראַטמ. קאָנאָוולסקי (פּ. פּ. ס.) רעפערירט די פראַגע וועגען פערלענגערן די האַנדעלס-שעה׳ן פאַר די חגאות, מכח וואָס עס האָבען דעלעגאַטען פון מאַנופאַקטוראַלען די לאָדזשער קרייזען און יודישע סוחרים.

דער שטאָט-ראַט — זאָגט דער רעפערענט — קאָן וועגען דעם קיין בעשלוס נישט אָננעמען, נאָר קאָן אַרויסגעבען א מיינונג; ערלויבען צו פערלענגערן די האַנדעלס-שעה׳ן קאָן נאָר דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום. דערפאַר האָט די קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינע ענינים מיט-געמאַכט די וועגנדיג פון די סוחרים נ.פ. אַ געמען אין אַכט, מחמת די אַרגאַניזאַציע פון די האַנדעלס-אַנגעשטעלטע, וועלכע זיינען וועגען דעם אויכגעהערט געוואָרען, האָבען זיך שטאַרק אַרויס-געזאָגט געגען פערלענגערן די האַנדעלס-צייט. אַגב איז פעסטגעשטעלט געוואָרען — זאָגט ה׳ קאָנאָוולסקי — אַז דער רוב סוחרים האָבען זיך אָבגעזאָגט צו בעצאָהלען די האַנדעלס-אַנגעשטעלטע פאַר איבער-שעה׳ן.

דער פאָרשטעהער פון די יודישע פערהאַנדלער, ראַטמ. אַרווי. ווײצמאַן זאָגט דערויף, אַז עס זיינען געווען קיין גע-רעכטע סיבות אָבצוזאָגען די ווענדונג פון סוחרים וועגען פערלענגערן פאַר די חגאות די האַנדעלס-צייט.

ראַטמ. ל. מינצבערג (אגודה) זאָגט זיך אויך אַרויס, אַז דאָ געהט נישט בלויז אין די אינטערעסען פון די האַנדעלס-אונטערנעהמער און זייערע אַנגע-שטעלטע, נאָר עס האַנדעלט זיך אין בע-פרידיגען די בעפעלקערונג, וועלכע קאָן איהרע אײנקױפען אויף די חגאות נאָר מאַכען בײנאַכט, ווען מען אַרבייט, נאָר אין די איבער-שעה׳ן. ער פערוואַרפט די רעדע די שטעלונג פון דער מעהרהייט, וועלכע וויל אַרויס די מענשען צו געהן אין דער ריכטונג פון די וואָס זאָגען פאַר דיקטאַטור...

געגען די אויספיהרונגען פון די פאָר-רעדנער, טרעט שאַרף אַרויס ראַטמ. לוי טענענבוים (בונד). ער זאָגט, אַז אַרבייטער און דער האַנדעלס-אונטערנעהמונג זיינען געצוואונגען צו אַרבייטען 16 שעה א טאָג. אַנגעשטעלטע, וואָס וואַגען זיך צו ווענדען וועגען דעם מוט אַבקלאָגען צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר, ווערען גע-שטעלט אויף דער „שוואַרצער ליסטע“ און אַרויסגעוואָרפען פון די אַרבייטס-שטעלען. אויב ה׳ מינצבערג זאָרגט זיך אַזוי שטאַרק דערויף, וואָס די אַרבייטער וועלען נישט האָבען קיין געלעגענהייט צום אײנצוקױפען אויף חנוכה, נאָר דער אַרבייט, זאָל ער בעסער פריהער זאָרגען, אַז דער אַרבייטער זאָל דאַרפען מיט וואָס צו קויפען.

פראַגע. ושעמיצקי ערקלערט, אַז די שטעלונג פון די פריהערדיגע לאָדזשער שטאָט-ראַטען, וועלכע האָבען יאָ פער-לענגערט די האַנדעלס-צייט פאַר גאַנץ יאָהר איז בעגאַנגען אַנ׳עולה, ווייל זיי האָבען נישט געקענט די אַנגעשטעלטע צו זיין זעלבען דערויף מסכים. איבעריגענס האָבען די האַנדעלס-אונטערנעהמער נים אויסגענוצט דעם 50-פּראָצענטיגען צו-שלאָג, וואָס זיי קומט פאַר איבער-שעה׳ן.

אַרויסגעהענדיג פון דער הנחה, אַז די סוחרים האָבען נישט אויסגעצאָהלט די אַנגעשטעלטע די 50-פּראָצענטיגע טרע-מיפיקאַציע פאַר די איבער-שעה׳ן, האָט אויך ראַטמ. וואָישוואַדזקי ערקלערט, אַז נ. פּ. ר. וועט שטימען געגען פער-לענגערן די האַנדעלס-צייט.

אין רעזולטאַט פון דער גאַנצער דיס-קוסיע איז נאָך א קורצע בעראַטונג פון די מעהרהייטס-פראַקציעס אָנגענומען געוואָרען א בעשלוס די פראַגע וועגען פערלענגערן די האַנדעלס-שעה׳ן אָבצו-לעגען אויף דער קומענדיגער וואָך, ווען עס וועט אויך פאָרקומען א קאָנפערענץ צווישען די סוחרים און האַנדעלס-אַנגע-שטעלטע. דער בעשלוס איז הירש׳ן פלעג-נים אָקצעפּטירט געוואָרען.

דערויף האָט אַרוו. ווײצמאַן אַנגעהויבען לייענען די:

די יודישע פאָלקס-פּאַרטיי, זאָגט ה׳ ווײצמאַן, וואָס פעראייניגט אין זיך דאָס יודישע קלײנבירגערטום, שטרעבט אויס צופיהרען דאָס לעבען אויף דעמאָקראַטי-שע יסודות און צו קעמפען פאַר נאַציאָ-נאַל-פּערזענליכע אויטאָנאָמיע, אַלס די אויזיציגע פאָרם, וואָס פערזיכערט די מעגליכקייט פון דער אַנטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער מינאָריטעט אין פּוילען. מיר בעטראַכטען דערפאַר דעם זיג פון די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען פון וועלכע מיר ערוואַרטען אין דער לאָדזשער זעלבסטפערוואַלטונג די ערפילונג פון אונזערע פאָסטולאַטען.

מיר ערוואַרטען קודם כל א ראַשוניגע פון קאָמונאַלען שטײער-סיסטעם און בע-פרײען די איבערמעסיגליכע מאַסען און הויפטזעכליך די שלעכט-סיטואירטע יו-דישע קלײנהענדלער, האַנדווערקער און אינטעליגענץ פון׳ם שטײער. מיר פאָר-אורטיילען די אויסרעכענונגס-פאָליטיק פון פריהערדיגען מאַגיסטראַט, וואָס האָט נישט דערלאָזט יודען צו שטאַטישע פאָס-טענס. מיר פאָדערן תיכף אויסצובעסערן די דאָזיגע עולה. מיר פערלאַנגען דערמעגליכען צו שטיצען דאָס יודישע שול וועזען מיט דער יודישער אינטערריכטס-שפּראַך, כמסטידיעם פאַר אונזערע גע-זעלשאַפטליכע און קולטורעלע אינסטיטו-ציעס: יודישען טעאַטער, יודישע פאָלקס-אוניווערזיטעטען, בילדונגס- און ספּאָרט-אינסטיטוציעס, יתומים-הײזער א. אַ. וו.

ראַטמ. ווײצמאַן האָט אין דער מיט פון דער דעקלאַראַציע אָנגעהויבען רעדען יודיש. דער פאָרזיצער האָט איהם אויפמערקזאַם געמאַכט אויפ׳ן רעגולאַ-מין, די פּיעלאַטיבנאַ מיט איהרע צוועלף־ פער האָבען געשריגען „ד פּאָלסקונו“ און ה׳ ווײצמאַן האָט זיין דעקלאַראַציע פערענדיגט לייענען אויף פּויליש.

בעגעגניש צווישן בריאן און מוסאליני'ן אין שטרעזעמאנ'ס סאלאן-וואגאן.

פאריז, 7. דעצ. (פאט). „משונא-דאנען טריפון" מעלדעט פון גענף, אז מארגען דאנערשטאג וועט זיך בריאן בעגעגענען מיט מוסאליני'ן אויף דער איטאליעניש-שווייצערישער גרעניץ נעבען דער שטאט דאמאדאסאלע. די צוזאמענקונפט וועט פארקומען אין שטרעזעמאנ'ס סאלאן-וואגאן. עס וועלען באשפראכען ווערען וויכטיגע זעהר וויכטיגע ענינים.

פראפעסאר אלבערט איינשטיין אלס גלענצענדער פידעל-שפילער.

בערלין, 7. דעצ. (טעלעגר. דורך יט"א) פראפ. אלבערט איינשטיין האט נעכטען געגעבען א קאנצערט לטובת די יודישע זקנים. פראפ. איינשטיין האט געשפילט פידעל. דאס שפילען פון פראפ. איינשטיין האט ארויסגערופען א געוואלדיגע ענטציקונג ביים פובליקום. און די קריטיק איז מיט שבחים פאר'ן נייעם פידעל-שפילער.

אנטיסעמיטיזם איז נעגען דער קאנסטיטוציע, ערקלערט דער פרייסישער אינערן-מיניסטער.

בערלין, 7. דעצ. (טעלעגר. דורך יט"א) דער פרייסישער אינערן-מיניסטער ד"ר גרזעזינסקי האט היינט ערקלערט אין פרייסישען פארלאמענט, אז די רעגירונג וועט נישט צוריקציהען די פעראָרדנונג פון סטודענטען-רעכט, וועלכער איז קריטיקירט געווארען דורך די נאציאנאליסטישע סטודענטען, וואס פאדערן ראסענישע סטודענטען-פעראיינען. דער מיניסטער האט ווייטער געזאגט, אז די פאדערונג פון ריין-סטודענטען-פעראיינען טראגט אן אנטיסעמיטישען כאראקטער, וואס שטעהט אין סתירה מיט דער קאנסטיטוציע.

אנטי-יודישע עקסצעסען,
הייסען אין אונגארן קלייניקייטען, וואס לוינט זיך נישט אבצושטעלען אויף זיי...

בודאפעשט, 7. דעצ. (טעלעגר. דורך יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די אויפריגע געשעהענישען אין גרויס-ווארדיין, איז ארויסגעגעבען געווארען אן אפיציעלער קאמוניקאט פון דער אונגארישער טעלעגראפען-אגענטור, אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז צוליב קאמוניסטישע פראוואקאציעס זענען פארגעקומען אין גרויס-ווארדיין אונבעדייטענדע צווישען-פאלען, וועלכע זענען דורכ'ן גענעראל מאסציא ליקווידירט געווארען. די יודען, ווערט ווייטער געזאגט אין קאמוניקאט, האבען צוגעהאלפען צוריקצושטעלען די ארדנונג און זיי האבען געגעבען וואוינונגען פאר די סטודענטען-דעלעגאטען, וואס בעטייליגען זיך אין סטודענטען-צוזאמענפאהר, וועלכער קומט דארט פאר.

קאטוילישער בלאק
אונטער דער פירמע געהען די ענדעקעס צו די וואהלען.

ווארשא, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט דער הירטען-בריף פון די פוילישע ביסקופען וועגען געהן צו די וואהלען אונטער'ן לאזונג צו שיצען דעם קאטוליציזם, זענען היינט פארגעקומען בעראטונגען פון די ענדעקעס, כאדעקעס און אלע אנדערע רעכטע גרופירונגען וועגען שאפען א קאטוילישען בלאק צו די וואהלען.

אלעקסאנדער לעדניצקי
ערשטער קאנדידאט אויף דער ליסטע פון די סאנאטארען אין לאדז.

די געסטריגע „רזעץ גראשע" ברענגט א ידיעה, אז דער בעוואוסטער פוילישער ליבעראל אלעקסאנדער לעדניצקי וועט אין לאדז ארויסגעשטעלט ווערען אלס ערשטער קאנדידאט אויף דער ליסטע פון די סענאטארען.

לויט די ידיעות פון דער רעדאקציע מעהר צייטונג וועלען מענטאמארען שפעטער ארויסשטעלען לעדניצקי'ס קאנדידאטור אויף מארשאלעק פון סיים.

אמעריקאנער בערזע-שפע-קולאנטען ווארפען דעם קורס פון דער פוילישער הלואה.

ניו-יארק, 7 דעצ. (ספ. צום „ל. ט.") א גרופע שפעקולאנטען האבען זיך איינגעזעצט מיט פערשפרייטען קלאנגען אויף דער ניו-יארקער בערזע, אז דער סינדיקאט פון די אמעריקאנער בענק, וואס איז ענטשטאנען צו לאנצירען די פוילישע הלואה, האט זיך אויפגעלעזט. די דאזיגע ידיעה איז דורכאויס פאלש. ביז איצט איז דער סינדיקאט נישט אויפגעלעזט געווארען און קען א פערשטענדיגונג מיט דער פוילישער רעגירונג קען ער נישט אויפגעלעזט ווערען.

נישט קוקענדיג דערויף האבען זיך אבער די קלאנגען געהאלטען אויף דער בערזע און אלס רעזולטאט האט נעכטען די בערזע רעאגירט מיט א קורס-ירידה פון דער פוילישער הלואה פון 92 אויף 89. שפעטער איז דער קורס צוריקגעשטיגען אויף 90. אונטערן איינפלוס פון דער פוילישער הלואה האט זיך אויך דער קורס פון אנדערע מזרח-הלואות אנגעהויבען צו וואקלען.

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטש 20. –

גאסטראלען פון די בעליבטע אמעריקאנער געסט
אנא און היימאן יאקובאוויטש

פרייטאג 9 אווענד – די שוין לאנג נישט געשפילטע פיעסע
שלומקע און ריקעל
מיט געזאנג און טענץ
אין 4 אקטען פון לאטיינער. הויפט-ראל ריקעל – אנא יאקובאוויטש.

שבת 3.30 נאכמיטאג – צו ביליגע פרייזען
עקדת יצחק
היסטארישע אפערעטע אין 4 אקטען
פון א. גאלדפאדען. הויפטראל שרה – אנא יאקובאוויטש.

שבת, דעם 10טען 9 אווענד איבעראשענדע נייעס! דאס
פערבלאנזשעטע שעפעלע
קאמישע פיעסע אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ
הויפטראל סאניע – אנא יאקובאוויטש.

צוליב דעם וואס מאנמאן ווערט נישט געשפילט ווערט געגעבען זונטאג ד. 11-טען 9 אווענד א גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50 זל. אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום
די מאמע פון דער וועלט
אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון זאלאטארעווסקי.
הויפטראל מרים – אנא יאקובאוויטש.

ס'נעמט אנטייל: פר' זוואקינא, בעזמאן, מאכאראווסקא, פאדערמאן, ה"ה: בירנבוים, אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, פאליאנסקי, צווילינג. רעזשיסער-פיהרער: בעזמאן. בינע-לייטער: מאכאראווסקי. מוזיקאלישע ליימונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אנאנס: די נאהנטסטע פרעמיערע מאלי דאלי

ליטא האט מורא פאר א האנדעלס-אפמאך מיט פוילען.

קאוונא, 7. דעצעמבער. (פאט) דער אפיציעלער ארגאן פון דער ליטווישער רעגירונג רעדט ארום אין א לייט-ארטיקעל איבער דער ווירטשאפטליכער בעדייטונג פון א פויליש-ליטווישער פערשטענדיגונג. די צייטונג זאגט, אז ביי א דערנעהנטערונג צווישען פוילען און ליטא, וועט פוילען זעהר לייכט אקופירען דעם ליטווישען מארק און די ווירטשאפטליכע אומאפהענגיגקייט וועלט געקענט אויף האבען א השפעה אויף דער פאליטישער אומאפהענגיגקייט פון ליטא. די צייטונג ווארנט דעריבער די ליטווישע רעגירונג נישט אנצוקניפען קיין האנדעלס-בעציהונגען מיט פוילען.

דעלעגאציע פון ווארשאווער טעלעפאן-אבאנענטען אין לאדז.

ווי מיר דערוויסען זיך קומט היינט ציזאמען קיין לאדז, א דעלעגאציע פון דער צענטראל-פעראייניגונג פון טעלעפאן-אבאנענטען פעראיין און ווארשא. די דעלעגאציע בעשטעהט פון פרעזעס ד"ר מאגרזשיצקי, אינזש. זארזשעווסקי און פראו. בלאך. מארגען אווענט וועט די ווארשאווער דעלעגאציע אפהאלטען א זיצונג מיט די לאדזשער פערוואלטונג פון סוחרים-פעראיין און לאקאל פון סוחרים-פעראיין, פיעטריקאווער 73. אויף דער זיצונג וועלען בעשפראכען ווערען די פראגע וועגען גאנצע צוזאמענגעשטעלט אין לאדז א קאמיטעט פון טעלעפאן-אבאנענטען און א מיטינג וואו די לימיטשנוקעס. צוליב דער וויכטיגקייט פון דעם ענין איז זעהר געוואונשען, אז די לאדזשער עקאנאמישע ארגאניזאציעס און סוחרים-פעראיינען זאלען צושיקען זייערע פארשטעהער אויף דער זיצונג.

היינט א לקוי לבנה.

היינט אווענד פון 5 ביז 6 וועלען מיר זעהן עדות פון א פולקאמען לקוי לבנה. אנהויבען וועט זיך די לקוי לבנה א-ום 5 א זייגער און פאר 6 וועט די לבנה שוין זיין אינגאנצען פערדעקט. אינגאנצען וועט די דאזיגע ערשיינונג דויערן א שעה מיט 21 מינוט. דערנאך וועט דער שאטען אנהייבען אפטרעטען און ארום 9 וועט די לבנה שוין ווידער שפאצירען מיט איהר גאנצען גלאנץ און פראכט און ארעבקוקען גוטמוטיג אויף אונזער זינדיג וועלטעל.

קאמוניקאט פון סוחרים-פעריין

דער צענטראלער סוחרים-פעראיין פיעטריקאווער 10, מאכט בעקאנט, אז ביז'ן 15. ד. ח. ווערען אין לאקאל פון פעראיין אנגענומען ביטעס אויף ארייפיהרען רעגלאמענטאציע-סחורות אויפ'ן ערשטען קווארטאל פון 1928.

א קורס פאר פערפאלקומנג אין דער פוילישער שפראך. איינשרייבען אויף אנטוואס קאן מען זיך שוין אין סעקרעטאריאט פון דער יודישער פאלקס-אוניווערזיטעט שיענקעוויטשא 3/5 טעגליך פון 6–9 אווענד.

פון דער יודישער פאלקס-אוניווערזיטעט אין לאדז
שענקיעוויטשא 3/5

די לייטונג פון דער יודישער פאלקס-אוניווערזיטעט האט שוין אויסגעארבייט א גענויען פלאן פון די טעטיגקייט פון דער יודישער פאלקס-אוניווערזיטעט און משר פון דעם ווינטער, אזוי וועט פארקומען יעדען שבת א אלגעמיינער רעפעראט. ס'האבען שוין אנגענומען זייער בעטייליגונג: די ה"ה דר. וו. פאלעק, דר. א. בערעלסאן, אינזש. פנחס ליבערט, דר. מ. פריילין, דר. ש. ריגער, דר. אריה טארטאקאווער, דר. אזריאל לשווין פראפ. י. ראזענצווייג, דר. עלענבערג, דר. פעלדמאן, דר. ל. בראודער און אנדערע. אויסער די אלגעמיינע רעפעראטען וועלען אויך פארקומען פאלגענדע קורסען ציקלען פון פארלעזונגען: א קורס וועגען אלגעמיינע און יודישע סאציאלאגיע פון דר. טארטאקאווער, א קורס וועגען געשיכטע פון דער ציוניסטישער בעוועגונג פון רעפערענט ש. ריגער, ציוניסטישע געשיכטע דר. מ. פריילין. אויסערדעם וועלען אויך פארקומען אנאלפאבעטען קורסען.

א גרויסער דיסקוסיאנס-אווענד

דער ציוניסטיש-רעוויזיאניסטישער פערבאנד ארדענט אן היינט דאנערשטאג 8.15 אזייגער אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ציגעלגאס 4, א גרויסען דיסקוסיאנס אווענד אויף דער טעמע „דער מאנדאט אמט'ער א"י און אונזער בעלויכטונג". אלס רעפערענט וועלען ארויסטרעטען די חברים יוסף העשקאוויץ און ב. צרוני סקי.

דער אווענד האט צוליב דער טעמע ארויסגערופען אין די ברייטע ציוניסטישע קרייזען א גרויסען אינטערעס.

פון „התאחדות"

היינט דאנערשטאג פונקטליך 8.30 אזייגער אווענד קומט פאר דער המשך פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג. אויף דער טאג ארדנונג העברעאישע קולטור-פראגען און די צוקונפטיגע ארבייט. אלע חברים ווערען אויפגעפאדערט פונקטליך צו קומען.

יודען בני רחמנים !!!

געהענדיג פון וסכאדניא 15 דורך פיעטריקאווער ביז צעגעלניאנא האב איך פערלוירען צוליב אונפארזיכטיגקייט, אריינלעגענדיג אין א צוריסענע טאש 10 איינצעלנע דאלאר, וואס געלד האב איך צוזעליג בעקומען אלס הלואות. דאס איז דאס איינציגע קאפיטאל, וואס איך האב עס גענומען צום האנדלען, מכרי אויף אזא אופן צו פערבעסערן כאטש טיילווייז מיין דערדריקטע לאגע. דער ערליכער און געהיסענהאפטער פינדער ווערט געבעטען זיך צו דערבארמען אויף מיר און אבצוגעבען אין רעדאקציע פון „לאדז. טאג." פאר ח' „A. W." 5244

גמנסיה
– של –
יצחק קצנלסון
Cegielniana № 28.

עס ווערען נאך אנגענומען קינדער אין ניי-געעפענטע אנפאנגס-קלאס איז עלטער פון 5½ יאהר אן, ווי אויך אין בעקאנטען גן-ילדים (פרעבעל-שולע).

די דירעקציע.

אלע יודען
ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאנסולטאנטען-ארבייטען אינם לאנגיעהריגען קאמפעטענטען-ביוראָ
זינגער, זאכאדניא 36
טראגט, פארכער.

א נעסט פון די שמוציגסטע תאוות אין ווארשא
ראנדקעס פון א „נעטע" מענער-געזעלשאפט אין דער וואוינונג פון א רייכען ווארשאווער אינדוסטריעלער
פרויען האבען דארט נישט קיין דריסת הרגל.

ווארשא, (טעלעפאניש). די ווארשאווער פאליציי האט לעצטענס ענטדעקט א באנדע אויסווארפען, וואס האבען איינגעארדנעט די אויסגעלאסענסטע ארגיעס דעמאראליזירענדיגע מאנבילען, וועלכע זיי האבען אויסגענוצט צו זייערע עקעלהאפטע תאוות. פיל פון דער דאזיגער באנדע געפינען זיך שוין אונטער ארעסט'ן שלאס, אנדער אין ווארשא דערציהלט מען זיכער נאך פארהאן א סך אזעלכע עלעגאנטע „מליגות" און מען טוט אב אין דער פינסטער פון תועבות שבעולם.

אזוי שרייבט מען, אז אין א הויז אויף וויערזשבאווער געפינט זיך א געהיימער סאלאן פון א רייכען עלעגאנטען ווארשאווער העיר, פון א יאהר 50 און אט אין דעם דאזיגען סאלאן קומען פאר די עקעלהאפטע מעשים. יעדען דאנערשטאג קומען זיך צוזאמען אין דעם לוקסוס-סאלאן א נעטע געזעלשאפט פון בלויז מענער און פון פערמעגליכע לייטען און ארעבגעלאזטע גארדיגען קומען פאר אמת'דיגע וואקכאנאליעס.

ווי מען זאגט בעשטעהט די געזעל-שאפט פון בלויז מענער. פרויען האבען דארט נישט קיין דריסת הרגל. דער סאלאן איז זעהר רייך שלבנות'דיגע קאפי-נעטלער זענען איינגעארדנעט מיט'ן גרעסטען פראכט און גלאנץ פון א רייכען ארויסטאקראטישען פאלאץ. די ווענט זענען בעהאנגען מיט די טייערסטע פולי-רער און סקולפטורען. געפינען די שמוציגע ווענט שטעהען ארויס ווייכע פלושענע קא-נאפעס מיט אנגאנצען בארג אויסגע-האקטענע קישעלעך. די מעשען זענען בע-ווארפען מיט טייערע פערסיש פאנטאגראפישע בילדער און צייכענונגען. אמת'ע פאריזער אויסארבייטונגען פון דעם „פיינשמעקען" טאַרט. ווען דער עולם פערזאמעלט זיך, ווערט אין זאל דער-פינסטער, ד לאמ-פען זענען ארויבגעדרעהט אין א בעהאל-טעניש מאראנזשען-ארקעסטער הויפט אן צו שפילען פערשידענע עקזאטישע ניגו-נים.

די געסט רעקרוטירען זיך פון די שלעכטסטע קרייזען אין ווארשא. מען שמועסט, אז א געוויסער קאפעלמייסטער פומט און אויך חארט א שטאם-גאסט.

נאך די לעצטע ארעסטען פון די מאנים פולען אין ווארשא, אזוי אין יענעם סא-לאן געווארען א שטיקעל בהלה. מען רעט מורא פאר א שלעכטען אויס אין צוליב זיי-לערקייט וועט זיך דער „סאלאן" ארויפען פשוטען פון ווארשא אויף'דער פראווינץ.

Dr. med. H. Leichter
קאנסטאנטינער 9 רוג זאכאדניא, טעל. 49-66
צאהן-כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען פון שפאנקעס, גיסענעס דורשנט לעס, צאהן-געשוווילסטען א.ז.וו.
נעמט אן פון 1½–5 און נאכמיטאג פון 9–11 פערם.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציאל. פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3–5 נאכם. 4683

Dr. Wołkowyski
זאכאדניא 53 (צעגעלניאנא 19) טעל. 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 1–2 און 4–8. פרויען פון 4–5
ספעציעל ווארטע-צימער.

לעזט, אבאנירט
– דאס –
„לאדזער טאגעבלאט"

אלע סארטען גארן
אויך ספעציעל פאר שטרימפ-פאבריקאנטען ווערען צום צווירנען און גלאנצען אנגענומען אין דער פאבריק פון וואלדמאן, זאוואדזקא 16, 2. שט. טעלעפאן № 64-88

D. med. A. Mazur
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק. ווי אויך שטים און שפראך-פעהלער
האט זיך איבערגעצויגען אויף
וסכאדניא 65
(איינגאנג אויך דורך פיעטריק. 46) טעל. 66-01
נעמט אן פון 11½–12½ און פון 3–5 נאכם.

לאָדזער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פֿון 6 ביז 7 אין אָווענט.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטן ווערן נישט צוריקגעשיקט.

Druk: „Lodzer Tageblat", Łódź Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפֿאָנען: פֿון רעדאַקציע 57, 5. אַדמיניסטראַציע 47.

דער וואַהל-קאַמף הויבט זיך אָן מיט געמיינע אָנפֿאַלן אויף יודען.

מ'זענען קוים פֿאַרבײַ 3 טעג, ווי ס'איז געוואָרן פֿערעפֿענטליכט דער דעקרעט פֿון מלוכה-פּרעזידענט וועגן טערמין פֿון די נײַע וואַהלען צו די געזעצגעבערישע אינסטיטוציעס, און שוין שטעהן מיר אין מאַמענט פֿון דער וואַהל-קאַמפּאַניע. אויף דער גאַס איז נאָך שטיל. די וועה-לער-מאַסע אינטערעסירט זיך נאָך ווענינ מיט די פֿערשידענע קאָמבינאַציעס און פּלענער פֿון די פּאַרטײַען, וואָס גרייטען זיך צו דער גענעראַל-שלאַכט. אָבער די פּרעסע פֿון אַלע לאַגערן האָט שוין אָנגעהויבן צו קלינגען אויף די אַליאַרם-גלאָקען.

די ענדעקעס רייטען ווידער אויף זייער אַלטער אַנטיסעמיטישער לאָשע, שרײַענדיג, אַז „יודעאָ-פּאָלאָניאַ" ווערט אַ פֿאַקט, אַז פּוילען דראָהט אײַנגעשלונגען צו ווערען פֿון די יודען, וועלכע האָבען אַ דראַנג דער גוטער בעציהונג צו זיי מצד דער רעגירונג פֿערריסען די נעז און גרלאַנגען ממש אונגלויבליכעס.

און דאָ געהט אין דער „דווא גראָשע" אַ צעטעל פֿון די גליסען, וואָס די יודען האָבען שוין דערגרייכט: 2 יודישע פּראָטאָיער-רעבייטער אין וואַרשא. „50 יאָהר — קלאָגט די „דוואַ גראָשע" — האָבען די וואַרשאַווער טראַמוואַיען זיך געקענט בעגעהן אָהן יודען און איצט איז די דאָזיגע הייליגע טראַדיציע געבראָכען געוואָרען".

אָבער דאָס איז נאָך נישט אַלץ. איז אַ רבּנות שטעט האָבען די יודישע דאַטטענער געהאַט די העזה צו פֿערלאַנגען, מ'זאָל אײַנע פֿון די גאַסען אַנרופֿען אויף'ן נאָמען פֿון „בעוואוסטען פֿײַנד פֿון פּוילען, שלום אש", ציען פּרצ'ן.

איהר מײנט שוין קענט איהר נישט די יודישע אַפּעטיטען. „אין פּינסק האָט דער יודישער שטאָט-ראָט אָנגענומען אַ פּראָוואָקאַטאָרישע החלטה אויפֿצושטעלען אַ דענקמאָל די 36 יודען, וועלכע זענען דערשאָסען געוואָרען אין יאָהר 1920 דורך דער פּוילישער אַרמעע, ווײַל זיי האָבען צוגע-האָלפֿען די באָלשעוויקעס".

די יודען זענען טאַקי גרויסע מחוצפּים. אָבער פֿערדרעהען פֿאַקטען, אַרויפֿען אומזערע פּינסקער קדושים פּראָוואָקאַטאָרען. דאָס קענען נאָר די „מאָראַל פּרעדיגער" פֿון ענדעקישען לאַגער. איז דאָך נעצאַהרען אַ ספּע-ציעלע סיים-קאָמיסיע קיין פּינסק, וועלכע האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז די 36 יודישע בחורים זענען אומשולדיג דערשאָסען געוואָרען. אָבער וואָס געהט אָן דער „דוואַ גראָשע" דעם אמת. ווען ס'האַנדעלט זיך וועגן יודען. די יודען ווילען „פֿערכאַפּען" די פּוילישע ערד, יאָמערט דער ענדעקישער אָרגאַן. די פּינסקער בלאַטעס וועלען זיי אויסטרוקענען און פֿערוואַנדלען אין פֿרוכטבאַרע ערד. און נאָך און נאָך אַזעלכע „אינגליסען" לויערען אויף פּוילען מצד די יודען, און דעריבער: געדענקט בײַ די וואַהלען צו שטימען נאָר די ענדעקעס!

צי די פּוילישע מאַסען וועלען זיך לאָזען פֿערפֿיהרען פֿון די מיאוסע און נאַרישע ליגענס פֿון די ענדעקישע שונאי ישראל, וועלען בעווײַזען די וואַהלען. אָבער, אַז די לופֿט ווערט ווידער פֿערפּעסטעט און פֿערסמט מיט דער העסליכער אַנטיסעמיטישער דעמאַגאָגיע איז קלאָר.

ר. א.

110 יודישע פּאָליציאַנטען אין ארץ ישראל.

ירושלים, (יט"א). ווי עס איז צו זעהן פֿון דער פּאָליציי-שטאַטיסטיק, פֿערעפֿענטליכט אין אָפֿיציעלען גאַזעט, רעכענט זיך אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 1200 פּאָליציאַנטען אין ארץ ישראל סך-הכל 110 יודען. ווי בעקאַנט, האָט דאָס ארץ ישראל יודענטום און זײַן רעפּרעזענטאַטיווער אָרגאַן דער וואַד-לאומי, זיך פֿיל מאָל בעקלאָגט פֿאַר דער פּאָליצײַ צוליב דער נישט גענוגענדער צאָהל יודען אין דער ארץ ישראל-פּאָליצײַ. און אַ מעמאָריאַל צו דער מאַנדאַטס-קאָמיסיע פֿון פֿעלקער-בונד האָט דער וועד לאומי אַנגעוויזען, דאָס בעת'ן בעזוכען ארץ ישראל דורך די ענגלענדער האָט זיך אַ גרויסער צאָהל יודען אײַנגעשריבען אין די פּאָלעסטינער פּאָליציי-אָפּטיילונגען און פֿיל מיטגעהאָלפֿען בײַם דערהאַלטען די רוה און אָרדנונג אין לאַנד. די צאָהל פֿון די יודישע פּאָליציאַנטען האָט זיך אָבער פֿאַר דער פֿערמינדערט אַלײַן די אָנגעזעצטע בעדינגונגען און עלעלען זיי אין אויסצוקומען צו אַרבײַ-טען. די שליחות אין זײַן פּאָלעסטינער פּאָליציי זענען נידריגער פֿון די מינימאַלע פֿאַרדינסטען פֿון אַן אַרבײַטער. אויסערדעם זענען דאַרבײַנגעהאַלטען געוואָרען שטאַרק פֿערשידענע פֿער-רוגגען אין די פּאָליציי-אָפּטיילונגען. דאָס האָבען גורם געווען צו דער ווײַ-טערדיגער פֿערמינדערונג פֿון די יודישע פּאָליציאַנטען אין פּאָליציי-אָפּיצירען. אין טבריה צ. ב.. וואו עס איז פֿאַראַן אַ יודישע מעהרהייט אין מעהר ווי אין אַנדערע שטעט, זענען פֿאַראַן פֿערהעלטניסמעסיג די מעהרסטע יודישע פּאָליציאַנטען. דאָ אַרבײַטען 2 יודישע פּאָליציי-סער-זשאַנטען אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 35. אין ירושלים, וואו די יודישע מעהרהייט באַטרעפֿט דריי-פֿערטעל, זענען די פּאָליציאַנטען אויך מערסטענס נישט-יודען. און די יודישע קאָלאָניעס און ישובים, ווי ע. ב. אין עמק-יזרעאל, זענען יודישע פּאָליציאַנטען נישט פֿאַראַן. יודישע קאָנ-סטאַבלען קענען זיך נישט ווענדען צו דער פּאָליצײַ און די גלויבינע פּאָלי-ציי ווי זיי ווערען נישט פֿערזיכערט מיט די פּאָליציאַנטען און אַראַבער.

דער ספּעציעלער אַמטס-צווישען דעם וועד-לאומי און דער ארץ-ישראל-רעגירונג וועגן דעם, אַז די נײַעגערע-נישע זאָל בעשטעהן פֿון אַ דריטעל יודען, אַ דריטעל אַראַבער און אַ דריטעל קריסטען און אַז יודען און נישט אַ-וויטשעלכע געוואָרען. עס איז נישט ערווין אין קראַפֿט דער אַבמאַך וועגען דעם, אַז די בעאַמטע און קאָנסטאַבלען זאָלען אויסגעבענטשט ווערען פֿאַר די יודען אין העברעאיש און פֿאַר די אַראַבער אין אַראַביש.

טרינק נישט קיין רויה וואַסער
טיפֿוס איז אין שטאָט!

פֿאַרוואָס דאַרף מען האָבען אַ בלאָק פֿון נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

דער אמת וועגען די פֿריהערדיגע סיים-וואַהלען.

9 יודישע דעפּוטאַטען געוואונען אין 1922 אַ דאַנק דעם מינדערהייטס-בלאָק: 8 אין די וואַהל-קרייזען און איינעם פֿון דער מלוכה-ליסטע. — פֿערלוירען האָט מען נישט קיין איין מאַנדאַט.

II

אין וואַהל-קרייז 6 וואָס נעהמט אַרום גראָדנאָ, סובאַלק, סיני און אויגוסטאָוו זענען לטובת דעם בלאָק אָבגעגעבען גע-וואָרען אַנ'ערך 27,000 שטימען דערפֿון זענען געווען אַנ'ערך 14 טויזענד יודי-שע שטימען (נישט 17 טויזענד, ווי ס'גיבט אָן E-n) און 13 טויזענד ווײַס-רוסישע. אויף צו בעקומען 8 מאַנדאַט האָט מען אמת געדאַרפֿט האָבען נור 14,000 שטי-מען אָבער דער דאָזיגער נידריגער וואַהל-מעטער איז אַ צופֿעליגער ווײַל די ווײַס-רוסען האָבען אין דעם קרײַז צוליב אָרגאַניזאַציאָנעלע סבּות גענומען אַ שוואַ-כען אָנטייל אין די וואַהלען. בײַ אַ גרע-סערער וואַהל-בעטייליגונג פֿון די ווײַס-רוסען וואָס מאַכען אויס 57,488 אויף 43,958 יודען האָבען נישט די יודען קײַן שום שאַנסען צו בעקומען דאָרט אַ מאַנדאַט ווי בכלל אין אַ וואַהל-קרייז מיט 4 מאַנדאַטען.

אין די וואָהלינער וואַהל-בעצירקען שטעלט זיך די לאַגע אַזוי פֿאָר: אין וואַהל-קרייז 56 (די פּאָויאַטען: קאָוועל, לובאָמל, לודמיר און הרובעשאָוו) האָט די בלאָק-ליסטע בעקומען 91,174 שטי-מען. די יודען האָבען געגעבען 17,160 שטימען. דער וואַהל-מעסער איז געווען 18,670, האָט אַלזאָ די יודען אויסגע-פֿעהלט 1,570 שטימען אויף צו בעקומען אַ מאַנדאַט, און נור אַ דאַנק דעם בלאָק און די אוקראַינישע שטימען האָבען די יודען בעקומען אַ מאַנדאַט. דער מאַנדאַט איז אמת אַ פֿערדינטער אָבער אויך אַ געלונגענער; פּרילוצקי'ס 1130 שטימען וואָלטען אויך נישט געהאָלפֿען צו בעקו-מען זעלבסטשטענדיג אַ יודישען מאַנ-דאַט.

אין וואַהל-בעצירק 57 (לוצק-ראָוונאָ) האָט די בלאָק-ליסטע בעקומען 77.322 שטימען. יודישע שטימען זענען געווען 9736 אין די שטעט און קנאַפּע 1000 אין די שטעטלעך צוזאַמען אַלזאָ ביז 10,736 שטימען און נישט 12,950 ווי עס גיט אָן דער E—n אויף צו בעקומען אַ מאַנדאַט האָט מען בעדאַרפֿט האָבען 12,889 שטימען האָט אַלזאָ געפֿעהלט די יודען 2,153 שטימען אויף צו בעקומען אַ מאַנדאַט. די דאָזיגע שטימען האָבען מיר בעקומען פֿון די אוקראַינער. געוויס ווען מען זאָל צורעכענען די 3,849 שטי-מען וואָס פּרילוצקי'ס ליסטע האָט גע-צויגען וואָלטען די יודען געקאָנט בעקו-מען זעלבסטשטענדיג אַ מאַנדאַט. אָבער דאָס וואָלט געווען אַ נס און אויף נסים קען מען זיך בײַ וואַהלען נישט פֿערלאָ-זען. דער נס וואָלט געקענט געשעהן נור דאַן ווען עס וואָלט געווען נור אײַ-נע אויסנאַהמסווייזע יודישע ליסטע (און מען קען דאָך קיינמאָל נישט זײַן זיכער אַז אין דעם לעצטען מאָמענט זאָל זיך נישט בעווײַזען אַנ'אונערוואַרטעטע ליסטע) און ווען די איבער 360 טויזענד אוקראַינער וואָלטען אָבגעגעבען נור 57 טויזענד שטימען. ס'איז אָבער מעגליך געוועזען אַז די אוקראַינער זאָלען נעהמען אַ גרעסע-רען אָנטייל אין די וואַהלען און דאַן וואָלטען אַפֿילו פּרילוצקי'ס 3000 שטימען נישט געהאָלפֿען' און דער יודישער מאַנ-דאַט וואָלט פֿערלוירען געגאַנגען.

אין וואַהל-בעצירק 58 וואָס נעהמט אַרום די פּאָויאַטען קרעמעניעץ, דובנאָ, אַסטראָ — האָט די בלאָק-ליסטע בעקומען 121,009 שטימען. יודישע שטימען זענען בעפֿאַ-לען 13,347 אין די שטעט און קאַרגע 2,500 אין די שטעטלעך צוזאַמען 15,847 און נישט איבער 19,000 שטימען ווי עס קומט אויס לויט דער רעכנונג פֿון ה' E—n. פּרילוצקי'ס ליסטע האָט בע-קומען 1,620 שטימען (נישט 2000 צו-זאַמען אַלזאָ זענען געפֿאַלען יודישע שטימען 17,467. דער וואַהל-מעסער איז געווען 24,202. האָט אַלזאָ די יודען גע-פֿעהלט 6,735 שטימען אויף צו בעקומען אַ מאַנדאַט, די פֿעהלענדע שטימען האָ-בען אונז געגעבען די אוקראַינער, און אַ דאַנק זיי האָבען מיר דעם מאַנדאַט בעקומען.

אין וואַהל-בעצירק 59 (בריסק, קאָב-רין א. אַ. וו.) האָט די בלאָק-ליסטע בעקומען 44,722 שטימען. יודישע שטימען זענען געווען 15000, אויב מיר וועלען אָבשאַצען, אַז אַלע בלאָק-שטימען און די שטעט זענען געווען יודישע. דער וואַהל-מעסער האָט אויסגעמאַכט 13,577, אָבער ער איז געווען אַזוי נידריג צוליב די זעלבע סבּות, אויף וועלכע מיר האָבען אָנגעוויזען בײַם בעטראַכ-טען די שאַנסען אין גראָדנער וואַהל-קרייז. די צאָהל יודען אינם בריסקער קרייז מאַכט אויס 57,954, פּראַוואָסלאַוו-נע, אוקראַינער און ווײַס-רוסען זענען דאָ 297,173, דער בעפֿעלקערונגס-וואַהל-מעסער (ד.ה. די צאָהל אײַנוואוינער, אויף וועלכע קומט אויס אײן מאַנדאַט) איז 82,809, איז דאָך קלאָר, אַז בײַ אַ בעסערער אָרגאַניזאַציע פֿון די ווײַס-רוסען, האָבען נישט די יודען קײַן שום שאַנסען דורכצופֿירען זעלבסט-שטענדיג אַ מאַנדאַט.

אין וואַהל-בעצירק 60 (פּינסק, קאָב-ריטש, סאַרני) האָט די בלאָק-ליסטע בע-קומען בס"ה 30,974. יודישע שטימען זענען געווען 12,000. די איבעריגע קנאַפּע 19000 האָבען געגעבען די ווײַס-רוסען און אוקראַינער. אויב, אַלזאָ, די מעהרהייט שטימען דאָרט נישט געווען קײַן יודישע ווי עס שרײַבט ה' — אויף צו בעקומען אַ מאַנדאַט דאָרט מען בעדאַרפֿט האָבען 17,660 שטימען. האָט אַלזאָ די יודען געפֿעהלט 5,660 שטי-מען. די 333 שטימען פֿון פּרילוצקי'ן וואָלטען אויך נישט געהאָלפֿען צו בע-קומען זעלבסטשטענדיג אַ מאַנדאַט דעם מאַנדאַט האָט צוליב געוויסע טעמים בע-קומען אַ ווײַס-רוס, אָבער אומשטאַט דעם האָבען די יודען בעקומען אין נאָוואָ-גרודקער בעצירק צוויי מאַנדאַטען אַנ-שטאַט איינעם אַזוי, אַז די יודען האָבען פּראַקטיש פֿערלוירען, נאָר פֿערשטאַרקט, נאָך געוואונען אַ מאַנדאַט.

אין וואַהל-בעצירק 61 (נאָוואָגרודעק, סלאָנים א. אַ.) האָט דער בלאָק בעקו-מען 59,785 שטימען, יודישע שטי-מען זענען געווען קנאַפּע 13,000 מיט פּרילוצקי'ס שטימען — אַנ'ערך 14000 דער וואַהל-מעסער האָט אויסגעמאַכט 14,946, ד. ה. מיט 3,000 מעהר ווי עס גיט אָן ה' — —. האָט אַלזאָ די יודען געפֿעהלט קנאַפּע 1000 שטימען אויף צו בעקומען אַ מאַנדאַט. דער וואַהל-מעסער איז געווען אַזוי קלײַן צוליב דעם שוואַכען אָנטייל פֿון די ווײַס-רוסען, וועלכע האָבען אויך אַ בעפֿעלקערונג פֿון קאַרגע 300 טויזענד מענשען און בעשבען ס"ה 46,400 שטימען, אין דעם קרײַז האָבען די יודען בעקומען 2 מאַנ-דאַטען. איינער פֿון זיי איז דורכ'ן פּלאַץ אָבגעגעבען געוואָרען בעשטימט פֿאַר דער יו-דישער מינדערהייט און דעם צווייטען האָבען די יודען בעקומען אַנשטאַט דעם פּינסקער מאַנדאַט, וועלכען עס האָבען גענומען די ווײַס-רוסען, ווי דאָס איז שוין אויבען אויפֿגעקלערט געוואָ-רען.

אין וואַהל-קרייז 62 (לידאַ, וואָלאָזשין א. אַנד.) האָט די בלאָק-ליסטע בעקו-מען 40,677 שטימען. יודישע שטימען זענען געווען 6,400 אין די שטעט און קנאַפּע 8,000 אין די שטעטלעך, צוזאַ-מען אַנ'ערך 14,400 און נים 18 טויזענד ווי ס'פֿעט אויס לויט רעכנונג פֿון ד' — —. ווײַס-רוסישע שטימען זע-נען אויף דער בלאָק-ליסטע געפֿאַלען אַנ'ערך 26,277. קומט אויס, אַז די בעפֿ-עלקערונג פֿון ה' — — אַז די מעהר-הייט שטימען אין דעם קרײַז זענען גע-ווען יודישע, איז נישט ריכטיג. דער וואַהל-מעטער איז געווען 17,223, האָט אַלזאָ די יודען געפֿעהלט איבער 2,800 שטימען אים זעלבסטשטענדיג צו דורכ-פֿיהרען אַ מאַנדאַט, און דאָך דער מאַנ-דאַט נישט קיין יודישער און מיר דאַר-פֿען און דעם וואַהל-קרייז גאַרנישט פֿער-לוירען.

פֿון דעם דאָזיגען קרייז מוזען מיר אונטערשטרײַכען דאָס, וואָס מיר האָ-בען געזאָגט אויבען וועגען די אַנדערע ווײַס-רוסישע קרײַזען. דער וואַהל-מעטער איז אין פֿערגלײַך צו דער צאָהל בעפֿעלקע-רונג אויסגעפֿאַלען זעהר קלײַן צוליב דעם שוואַכען אָנטייל פֿון די ווײַס-רוסען אין די וואַהלען, וועלכע האָבען אין לי-דער קרײַז אויף אַ בעפֿעלקערונג פֿון איבער 180 טויזענד, געגעבען פֿאַר דעם בלאָק אומגעזעצען 26 טויזענד שטי-מען. אָבער אין דער צײַט פֿון 1922 יאָהר ביז היינט האָט שטאַרק געשטי-גען דאָס זעלבסטבעוואוסטזײַן פֿון די ווײַס-רוסען און עס האָט זיך שטאַרק גע-שטאַרקט זייער אָרגאַניזאַציע. מען מוז זיך צוליב דעם רעכענען, אַז בײַ די קומענדע וואַהלען וועט דער וואַהל-מעטער אויף די ווײַס-רוסישע שטחים זײַן אַ סך גרעסער, די יודען וועלען דאָרט אַפֿילו נישט קענען חלומ'ען דורכצופֿיה-רען אַ מאַנדאַט מיט זעלבסטשטענדיגע כחות.

בנוגע די וואַהל-ראַיאָנען 63 (ווילנאַ, בראַסלאַוו) און 64 (שווענציאַני, בראַסלאַוו א. אַנד.) פֿערלײַכטערט זיך ה' — — די אויפֿגאַבע, ער רעכענט זיך צוגלויבט אַלע יודישע שטימען, וואָס זענען אָבגעגעבען געוואָרען אין די דאָזיגע בײדע וואַהל-קרײַזען, און קומט צום אויספֿיהר, אַז מיט דער דאָזיגער צאָהל שטימען האָבען די יודען געקאָנט דורכ-פֿיהרען 2 מאַנדאַטען. ער וויל גאָר נישט אויסזאָגען, אַז יעדער קרייז פֿאַר זיך איז אָבגעשאַצט וואָרען, ווײַל די צאָהל דערגרייכטע שטימען אין איין קרייז האָבען אָבסאָלוט קיין שום השפּעה בײַם בעקומען אַ מאַנדאַט אין אַנ'אַנדערן קרײַז.

אין וואַהל-קרייז 63 (ווילנאַ) האָבען די יודען צייאַמען מיט די 3591 שטימ...

(ענדע — זעה 6.)

האָט אויפֿגעהאַנגען 12 יודען און איצט שדכנ'ט ער זיך צו יודישע כלה-מעדלעך.

אַ שרײַבער אין בודאַפּעסט רײַסט אַראָפּ די מאַסקע פֿון אַ שרעקליכען פּאָגראָמשטשיק.

(אַ בריף פֿון בודאַפּעסט).

פֿון מ—ה.

אין די בודאַפּעסטער סאַלאָנען און קאַפֿעס האָט מען לעצטענס בעמערקט אַ זעהר עלעגאַנטען יונגערמאַן מיט אַ צילינדער-הוט אויפֿ'ן קאָפּ און מיט ווײַסע הענדשקעס אויף די הענט, וועל-כער האָט געשפּילט די ראָלע פֿון אַ פֿײַנעם קאַוואַליר און זיך גע'שדכנ'ט צו רײַכע יודישע מעדלעך. דאָס איז געווען אַ געוויסער קאַרל קעמעטי, אַ טענצער און אַ דושענטעלמאַן פֿון ערש-טען סאָרט.

קעמעטי האָט אין די רײַכע סאַלאָנען און אין די קאַפֿעס געזוכט צו מאַכען בעקאַנטשאַפֿט מיט רײַכע יודען און מיט רײַכע יודישע טעכטער, הגם ער איז אַ קריסט. ער האָט זעהר ליב יודען, האָט ער ערקלערט בײַ יעדער געלעגענהייט, עס איז איהם זעהר אָנגענעהם צו פֿיהרען מיט יודען געשעפֿטען און צו קומען צו גאַסט אין יודישע הײַזער. ווען עס זאָל זיך איהם מאַכען עפּעס אַ רעכטע רײַכע יודישע כלה, וואָלט ער נישט געקוקט אויף דעם, וואָס ער איז אַ קריסט און ער וואָלט מיט איהר גלײַך חתונה געהאַט.

מיט זײַנע זיסע רײַדלעך האָט קאַרל קעמעטי פֿערשטאַנען ווי אַזוי זיך אײַנצושמײַכלען אין יודישע קרײַזען און צו בעקומען בײַ רײַכע יודען גמילת חסדים אויף גרויסע סומען געלט. צו איינער אַ רײַכער יודישער מעדעל מיט'ן נאָמען העגדיעש בײַמער האָט זיך קעמעטי אַזוי לאַנג געשאַרט, ביז ער האָט זיך איהר ערקלערט אין ליבע און עס האָט שוין געהאַלטען דערבײַ, אַז ער זאָל פֿאַר איהר אַ חתן ווערן. אָבער פּלוצלינג איז דאָ נישט לאַנג צוריק אין דער אונגאַרישער צײַטונג „אוזש" (די צײַט) ערשינען אַנ'אַרטיקעל, אין וועלכען דער שרײַבער האָט דערצעהלט, אַז קאַרל קעמעטי איז גאָרנישט אַזאַ דושענטעלמאַן ווי ער גיט זיך אָן און יודישע הײַזער, און אַז די יודען וואָלטען גלײַך געטון ווען זיי זאָלען זיך אַ ביסעל היטען פֿאַר דעם תכשיט, ווײַל קאַרל קעמעטי איז שוין געוועזען פֿער-אורטיילט צו דרײַ יאָהר טורמע.

ווי אַ דונער האָט דער אַרטיקעל אַ זעץ געטון איבער קאַרל קעמעטי'ס קאָפּ. ער האָט גלײַך אין אַנ'אַנדערער צײַטונג געגעבען אַנ'ערקלערונג, אַז מען פֿעריאָגט איהם, אמת איז, אַז ער איז ווירקליך געווען פֿעראורטיילט פֿאַר „פּאַטריאָטישע טאַטען", פֿאַר קלײַני-קײַטען, פֿאַר קאַראַל עראָטסקי שטיק, וועל-כע ער איז בעגאַנגען צוליב אַ שפּאַס, ווען ער איז געווען אַנ'אָפֿיציר אין האָר-טי'ס אַרמעע, אָבער הארטי האָט איהם פֿאַר די קלײַניגקייטען בעגנאַדיגט און ער איז אומשולדיג ווי אַ כשר לעמ-מעלע.

נאָך דער דאָזיגער ערקלערונג האָט דער שרײַבער פֿון יענעם אַרטיקעל, פֿראַנץ פּאָלוסי, געשריבען אַ צווייטען אַרטיקעל אין דער צײַטונג, אין וועלכען ער האָט ערקלערט, אַז קעמעטי איז אַ שטיקעל ליגנער, אַז זײַנע „פּאַטריאָ-טישע טאַטען", פֿאַר וועלכע ער איז פֿעראורטיילט געוואָרען און איז דאַן בעגנאַדיגט געוואָרען, זענען נישט גע-ווען קײַן קלײַניגקייטען, וועלכע מען בעגעהט צוליב אַ שפּאַס. נאָר ער איז געווען פֿעראורטיילט פֿאַר גאַנצע פֿינף און אַכציג פֿערברעכענס, וועלכע ער, קעמעטי, איז בעגאַנגען. ער האָט גאַנצע פֿינף און אַכציג מאָל געראַבט, אונטער-געצונדען הײַזער, געפּײַניגט און גע-שלאָגען מענשען און חוץ דעם האָט ער ערמאָרדעט אין יאָהר 1919 צוועלף יו-דען, צווישען וועלכע עס האָבען זיך געפֿונען די יודען הוגאָ גאָבאָר, יאָזעף נאַגעל, פֿערדינאַנד האָן און אַרטור פֿעלער, זײַנע קרבנות האָט ער אויפֿגע-האָנגען אויף בוימער.

אויף דער ערשטער פֿאָטאָגראַפֿיע האָט מען געזעהן פֿאָטאָגראַפֿירט קאַרל קעמעטי'ן ווי ער שטעהט מיט ווײַסע הענדשקעס אויף די הענט און ער הענגט אויף אַ בוים דעם יוד יאָזעף נאַגעל. מיט די ווײַסע הענדשקעס אויף די הענט פֿערציהט ער דעם תליון דעם שטריק אויפ'ן האַלז פֿון זײַן קרבן.

אויף די אַנדערע פֿאָטאָגראַפֿיעס האָט מען געזעהן ווי קעמעטי, וועלכער איז געווען דאַן דעם בלוטיגען האָרטי'ס אָפֿיציר, הענגט אויף אין וואַלד פֿון אָרגאָווי אַנדערע יודישע קרבנות אויף די בוימער.

אין יענע יאָהרען, 1919-21, איז כדאי צו דערמאָנען, האָבען האָרטי'ס אָפֿיצירען, די באַנדיטען, אין דעם וואַלד פֿון אָרגאָווי ערמאָרדעט און אויפֿגעהאַנגען מעהר ווי צוויי הונדערט יודישע קרבנות.

קאַרל קעמעטי איז דאַן געווען לעבען איוואַן העיאַש און באַראָן פּראָנאַי און האָט מאַן אָסטענבורג, אײַנער פֿון די שרעקליכסטע פּאָגראָם-באַנדיטען און ווען ער האָט אין וואַלד פֿון אָרגאָווי געמאָרדעט און געהאַנגען יודען און סאָציאַליסטען, האָט ער זיך געלאָזט פֿאָטאָגראַפֿירען, אום צו פֿערהערליכען זײַנע „פּאַטריאָטישע טאַטען".

שפּעטער איז ער פֿאַר די פֿערברע-כענס בלומרש'ס געשטעלט געוואָרען פֿאַר'ן געריכט און איז אויך, פֿאַר דער וועלט המסט עס, פּונקט ווי די מערדער איוואַן העיאַש און פּראָנאַי, פֿעראורטיילט געוואָרען צו דרײַ יאָהר טורמע. אָבער האָרטי האָט זיי אַלעמען בעגנע-דיגט.

יעצט האָט דער שרײַבער פֿראַנץ פּאָלוסי, אַ סאָציאַליסט, אַרויסגעריסען די בלוטיגע מאַסקע פֿון דעם אומשול-דיגען פּנים פֿון דעם שרעקליכען תליון, וועלכער האָט געהאַנגען די יודישע קרבנות מיט ווײַסע האַנדשוהען אויף די הענט.

יעצט האָט זיך קאַרל קעמעטי שטאַרק בעליידיגט און ער האָט אָנגעקלאָגט דעם שרײַבער פֿראַנץ פּאָלוסי פֿאַר רכילות.

— ער טראַכט אויף מיר אויס אַ שרעקליכען שקר-בלבול! איך בין אַ גרויסער פֿערערער פֿון יודען — האָט זיך קעמעטי צושריגען אין געריכט פֿאַר די ריכטער.

דער שרײַבער פֿראַנץ פּאָלוסי האָט בעשמײַכעלט און געענטפֿערט:

— איך קען, הערן ריכטער, בעווײַ-זען מײַנע בעהויפּטונגען, אַז דער הער קעמעטי איז אַ שרעקליכער מער-דער.

— מיט וואָס קענט איהר דאָס בע-ווײַזען, הער פּאָלוסי? — האָט געפֿרעגט דער ריכטער.

— אָט מיט דעם וועל איך בעווײַזען — האָט אויסגעשריגען דער שרײַבער פֿראַנץ פּאָלוסי און אַרויסגענומען פֿון

נאָך די בעווײַזען האָבען די ריכטער נישט געהאַט קײַן אַנדער ברירה און האָבען געמוזט פֿראַנץ פּאָלוסי'ן פֿרײַ-שפּרעכען פֿון דער קלאַגע אויף רכילות. איצט וועט שוין קעמעטי נישט מעהר קריגען קיין גמילת חסדים בײַ די רײַכע בודאַפּעסטער יודען און וועט זיך נישט מעהר שדכנ'ען צו יודישע מעד-לעך.

20.000 יודען

זענען געקומען זעהן דעם ענגלישען קרוינפּרינץ אין לאָנדאָנער יודישען טעאַטער.

אין לאָנדאָנער יודישען פּאַוויליאָן-טעאַטער איז לעצטענס אויסגעפיהרט געוואָרען דורך יאָזעף קעסלער די אָפּערעטע „בר-מצוה“, וועלכע האָט געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג. דער אַדמיניסטראַטאָר פון טעאַטער, כדי צו מאַכען רעקלאַמע דער אויפפיהרונג, האָט זיך געווענדעט מיט אַ בריף צום ענגלישען קרוינפּרינץ, איינלאַדענדיג איהם צו קומען אין טעאַטער זעהן די אָפּערעטע. וועגען דעם אַרויסגעשיקטען בריף זענען אָפּגעדרוקט געוואָרען נאָטיצען אין די יודישע און אויך עטליכע ענגלישע צייטונגען.

אוים'ן גרונד פון דעם, האָט זיך פאַריגען מיטוואָך פאַרשפּרייט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָנדאָן אַ קלאַנג, אַז אין אָוענט וועט דער פּרינץ קומען צו דער פאָרשטעלונג. דער דאָזיגער קלאַנג האָט געמאַכט אַ גרויסע סענסאַציע און אין משך פון אַ קורצער צייט זענען אַלע פּלעצער געוואָרען אויספאַרקויפט.

אין אָוענד איז שוין אַ האַלבע שעה פאַר'ן אָנהויב פון דער פאָרשטעלונג דאָס טעאַטער געווען פיל געפּאַקט. דער עולם איז געקומען גאַר יום-טוב'דיג אויסגעפּוצט לכבוד דעם פּרינץ. חוץ דעם האָבען זיך אויך פאַרזאַמעלט גרויסע מאַסען מענשען אויף דער גאַס אַרום דעם טעאַטער און אין גאַר אַ קורצער צייט איז פּשוט געוואָרען שוואַרץ די גאַס — ס'האָט זיך צונויפגעקליבען אַן עולם פון 20 טויזענד מאַן, וועלכע האָבען מיט אונגעדולד געוואַרט אויפ'ן קומען פון פּרינץ.

דערווייל האָט מען אָנטעלעפאָנירט אין טעאַטער, אָנגעבענדיג זיך, אַלס דעם פּרינץ'ס אַדיוטאַנט, און אָנגעזאָגט, אַז דער פּרינץ וועט טאַקע אַרום 9 אַ זייגער קומען.

מען קען זיך פאָרשטעלען די שפּאַנונג, וואָס האָט בעהערשט דעם גאַנצען טעאַטער און אויך דעם עולם אויפ'ן גאַס. יעדער אויטאָמאָביל, וואָס איז אָנגעקומען, איז בעגריסט געוואָרען מיט הוראַ-געשרייען, ווייל מ'האָט אַלץ געמיינט, אַז דאָס קומט דער פּרינץ.

דערווייל איז די צייט געלאָפען. ס'איז געוואָרען האַלב נײַן און נײַן און האַלב צעהן און דער פּרינץ איז נאָך אַלץ נישט געקומען; דער עולם האָט אָנגעהויבען ווערען אומגעדולדיג, און די אַדמיניסטראַציע פון טעאַטער האָט דעריבער זיך געווענדעט טעלעפאָניש אין קרוינפּרינצ'ס פּאַלאַץ; פון דאָרטען האָט מען געענטפערט, אַז קיינער פון פּרינצ'ס אַדיוטאַנטען האָט נישט פאַרשפּראָכען דורכ'ן טעלעפאָן, אַז דער פּרינץ וועט קומען און, וואַרשיינליך, האָט עס געטון עמעס אַ לץ אין אַ חוק; דער פּרינץ איז גאַר דעם אָוענט אָפּגעפאָהרען אויף אַ באַל.

אָבער אַפילו ווען מ'האָט דעם עולם אויף דער גאַס געמאָלדען, אַז דער פּרינץ קומט נישט, האָט מען נישט געוואָלט גלויבען און מ'האָט זיך נישט גערירט פון אָרט; ערשט נאָך האַלב 12, ווען די פאָרשטעלונג האָט זיך געענדיגט, איז מען זיך פונאַנדערגעגאַנגען.

אויף מאָרגען האָט די אַדמיניסטראַציע פון טעאַטער בעקומען פון פּרינצ'ס פּריוואַטען סעקרעטאַר פאָלגענדען בריוו: „צו דער דירעקציע פון פּאַוויליאָן-טעאַטער; זיין קעניגליכע הויכהייט, דער פּרינץ פון וועלס, בעדויערט, וואָס זיינע בעשעפטיגונגען האָבען איהם נישט ערלויבט צו בעזוכען דאָס יודיש טעאַטער בעת דער פאָרשטעלונג פון „בר-מצוה“.

—0—

ווי אַזוי דער וועטער-נביא ווייסט, וואָס פאַר אַ וועטער מאָרגען וועט זיין.

פון וואַנען ווייס דער וועטער-נביא, וואָס פאַר אַ וועטער ס'וועט זיין מאָרגען? פון וואַנען ווייס ער יעדע מינוט דעם וועטער-צושטאַנד אין פאַרשידענע טיילען פון דער וועלט?

פאַרשטעהט זיך, עס פּאַסירט גאַנץ אָפט, אַז דער וועטער-נביא טרעפט נישט; דאָס איז אָבער נישט די שולד פון וועטער-נביא. דער וועטער איז אָפּהענגיג פון געוויסע נאַטירליכע ערשיינונגען און די נאַטור האָט זיך איהרע קאַפּריזען; נישט אַלע מאָל געהט זי אין געוועהנליכען וועג. אין אַלגעמיין אָבער גענומען קען דער וועטער-נביא פאָראויסזאָגען מיט אַ טאָג אָדער מיט צוויי פריהער, וואָס פאַר אַ וועטער עס וועט זיין מאָרגען און איבערמאָרגען, און נאָך מעהר, ער קען פאָראויסזאָגען דעם וועטער אַפילו אין עטליכע וואָכען אַרום.

דער וועטער-נביא האָט זיך זיינע „אַגענטען“ איבער דער גאַנצער וועלט, וועלכע לאָזען איהם וויסען עטליכע מאָל אַ טאָג, וואָס פאַר אַ וועטער עס איז דאַן אין דער, אָדער אין יענער געגענד. 35 טויזענד וועטער-סטאַנציעס זענען פונאַנדערגעוואָרפען איבער דער גאַנצער וועלט, און אַלע שעה אָדער אַלע האַלבע שעה ווערען פונאַנדערגעשיקט קאָמוניקאַטען איבער דער גאַנצער וועלט, וואָס לאָזען וויסען וואָס פאַר אַ וועטער עס איז דאַן אין דער בעשטימטער געגענד. די בעריכטען מעלדען, וואו עס בלאָזט אַ שטאַרקער ווינד, אין וואָס פאַר אַ ריכטונג ער בלאָזט און מיט וואָס פאַר אַ שנעלקייט. זיי מעלדען אויך וועגען דער טעמפּעראַטור און וועגען דער נאַסקייט אין דער לופט. אָט די אַלע בעריכטען ווערען פאַרצייכענט און עס ווערט אויסגעאַרבייט אַ לאַנד-קאַרטע מיט דעם וואַהרשיינליכען וועטער, וואָס עס דאַרף זיין אין די פאַרשידענע טיילען פון דער וועלט.

כדי אַלע סטאַנציעס זאָלען זיך קענען צוזאַמענרעדען, איז אויסגעאַרבייט געוואָרען אַן אינטערנאַציאָנאַלע שפּראַך, וועלכע אַלע זאָלען פאַרשטעהן, אַ מין עספּעראַנטאָ פאַר אַלע וועטער-נביאים. די בעריכטען ווערען געשיקט אין אַ שיפרירטער שפּראַך, אוים'ן זעלבען אופן, ווי טעלעגראַמען ווערען געשיקט. יעדער אָנגעשטעלטער אין אַ וועטער-ביוראָ מוז קענען אָט די אינטערנאַציאָנאַלע שפּראַך, אום צוזאַמענצורעדען זיך מיט די פאַרשידענע סטאַנציעס.

יעדער וועטער-סטאַנציע האָט אָבער אַן אויפגאַבע נישט בלויז צו קריגען די בעריכטען וועגען וועטער, נאָר אויך צו לאָזען וויסען וועגען דעם צו די איינוואוינער פון דער געגענד. יעדען פריה-מאָרגען ווערען פונאַנדערגעשיקט בעריכטען דורך ראַדיאָ. די וואָס האָבען נישט קיין ראַדיאָס, קענען דאָס זעהן אין די צייטונגען, זיי וויסען מעהר אָדער וועניגער, וואָס פאַר אַ וועטער הייינט אָדער מאָרגען וועט זיין. אַ דאַנק אָט די וועטער-בעריכטען קען מען זיך אָפט אויסהיטען פון גרויסע שטורעמס.

דאָס וועטער-סיסטעם האָט דערגרייכט אַ גאַנץ הויכע שטופע פון ענטוויקלונג אין די פאַרשידענע לענדער, אַ סך שוועריגקייטען איז נאָך פאַראַן ביים קריגען די בעריכטען פון וועטער אויפ'ן ים. מען מוז זיך פאַרלאָזען אויף די בעריכטען פון די שיפען, וואָס שווימען אַרום איבער'ן ים, און דאָס איז נישט צופרידענשטעלענד. עס ווערט אָבער כסדר אויסגעבעסערט און מיט דער צייט וועלען אויך די בעריכטען וועגען ים-וועטער זיין פּונקט אַזוי ריכטיג און פּינקטליך, ווי אויפ'ן לאַנד.

מוסאָליני זוכט אַ קעניגליכען חתן פאַר זיין טאָכטער

אַלע זיינע שטיכלעך זענען אָבער נישט געלונגען.

מוסאָליני, דער פאַשיסטישער דיקטאַטאָר, שטעהט פאַר אַן ערנסטער לאַגע און אויב דאָס, וואָס דער איטאַליענישער שריפטשטעלער גאַריני, וועלכער איז אַנטלאָפען פון איטאַליען קיין וויען, דערצעהלט, איז אמת, וועט עס פאַראורזאַכען אַן אינטערנאַציאָנאַלען סקאַנדאַל.

אַלעקסאַנדראַ גאַריני איז אַ בעקאַנטער איטאַליענישער זשורנאַליסט און ער איז געווען אַ יוגענד-חבר פון מוסאָליני'ן; שפּעטער זענען ביידע געווען סאָציאַליסטען. נאָר מוסאָליני איז געווען אַ לינקערער סאָציאַליסט און גאַריני איז געווען אַ רעכטער. מוסאָליני האָט געהאַלטען פון טעראָר, אַלס מיטעל צו בעקעמפען די קאַפּיטאַליסטען, און גאַריני האָט טעראָר געהאַלטען אַלס געפעהרליך און נישט פּאַסענד.

דעמאָלט האָבען זיך אָנגעהויבען צאַנקערייען צווישען מוסאָליני'ן און גאַריני'ן און פון דעמאָלט אָן זענען זיי נישט שוה-בשוה.

אָבער מיט דער צייט האָט זיך דאָס רעדעל איבערגעדרעהט. מוסאָליני איז אין דער צייט פון דער מלחמה געוואָרען אַלץ רעכטער און רעכטער און צום סוף איז ער געוואָרען דער פאַשיסטישער דיקטאַטאָר פון איטאַליען, בעת גאַריני איז פאַרבליבען אַ סאָציאַליסט.

איצט האָט מוסאָליני גענומען פאַרפאָלגען גאַריני'ן אויף אַ נייעם שטייגער, שוין נישט מעהר דערפאַר, וואָס גאַריני איז צו וועניג סאָציאַליסט, נאָר ווייל גאַריני איז צופיל סאָציאַליסט, צופיל ראַדיקאַל האָט ער געמוזט אַנטלויפען פון איטאַליען. ער איז לעצטענס אָנגעקומען קיין וויען און דאָרט האָט ער גאָר אַ קאָרעספּאָנדענט פון אַן ענגלישער צייטונג דערצעהלט שווינדלענדע געשיכטעס וועגען דעם שוואַרצען דיקטאַטאָר פון איטאַליען.

גאַריני דערצעהלט, אַז מוסאָליני איז נישט נאָר אַ שטרענגער דיקטאַטאָר איבער איטאַליען, נאָר ער איז פּונקט אַזוי שטרענג אין זיין אייגענער פאַמיליע, איבערהויפּט צו זיין טאָכטער.

מוסאָליני'ן, זאָגט ער, איז וועניג זיין איצטיגע גדולה. ער וויל שטייגען נאָך העכער. און דאָס קומענדיגע שטאַפּעל איז קעניגליכער יחוס...

יאָ, מוסאָליני וויל אומבעדינגט, אַז זיין טאָכטער זאָל חתונה האָבען מיט אַ פּרינץ פון קעניגליכען הויף.

צוליב דעם צוועק האָט ער אָנגעהויבען זיין טאָכטער אַריינשלעפּען אין די הויף-אינטריגעס פון קעניג וויקטאָר עמאַנועל און הייסט זי קאָקעטירען מיט די פּרינצען, וואָס זי בעגעגענט דאָרט.

פרל. מוסאָליני איז אָבער נישט שטאַרק בעגייסטערט פאַר דעם. זי האָט געפיהרט אַ ליבע מיט אַ יונגען אַדוואָקאַט, וועלכער איז גראָד אַ געטרייער פאַשיסט, אָבער איהר פאָטער האָט געגעבען אַ בעפעהל, אַז זי טאָר זיך מיט איהם נישט בעגעגענען.

ווען מוסאָליני האָט זיך שפּעטער דערוואוסט, אַז זיין טאָכטער טרעפט זיך אין געהיים מיט'ן יונגען אַדוואָקאַט, האָט ער געלאָזט ברענגען צו זיך דעם יונגענמאַן און איהם פּשוט געזאָגט, אַז אויב ער וועט נישט צורוה לאָזען זיין טאָכטער, וועט ער איהם פאַרשפּאַרען אין טורמע און קיינער וועט נישט וויסען, וואו זיין געביין איז אַהינגעקומען.

דער יונגער אַדוואָקאַט האָט זיך דערשראָקען און מעהר נישט געוואָלט בעגעגענען זיין געליבטע.

שפּעטער האָט דעם אַדוואָקאַט'ס אַ שונא אויף איהם אויסגעטראַכט, אַז ער בעגעגענט זיך נאָך פאָרט מיט מוסאָליני'ס טאָכטער און דער יונגערמאַן האָט געמוזט אַנטלויפען פון איטאַליען.

האָט מוסאָליני בעצוועקט איז, ווי געזאָגט, צו טון מיט זיין טאָכטער נאָך אַ געהויבענעם שידוך — מיט אַ פּרינץ.

אָבער אין איטאַליענישען הויף איז עס איהם נישט געגאַנגען. דער ווייכהאַרציגער קעניג וויקטאָר עמאַנועל האַלט שוין אפשר איינגעשטימט צו אַזאַ שידוך, אָבער די גאַנצע הויף-קליקע האָט זיך שטאַרק געשטעלט געגען דעם.

דאַ האָט זיך מוסאָליני גענומען צו אַן אַנדער קעניגליכען הויף. אַלס קרבן האָט ער זיך אויסגעקליבען דעם קעניג באָריס פון בולגאַריען.

אַזוי ווי באָריס איז געווען אַ בחור, האָט ער דורך אַלערליי קונצען געזוכט איהם צו בעאיינפלוסען, ער זאָל חתונה האָבען מיט זיין טאָכטער.

דערמיט וואָלט זיין טאָכטער געוואָרען די קעניגין פון בולגאַריען. אָבער באָריס האָט דערפון נישט געוואָלט הערען.

מוסאָליני האָט איהם דאַן פּשוט גענומען דראָהען, אַז אויב ער וועט נישט איינגעהן אויפ'ן שדוך, וועט ער אויסהעצען געגען בולגאַריען די אַרומיגע שכנים, ווי יוגאָ-סלאַוויען, רומעניען — און ער וועט זיי שפּיצען.

ווען דער דיקטאַטאָר האָט געזעהן, אַז זיינע סטראַשונקעס האָבען נישט געהאָלפען, האָט ער פּראָבירט אַן אַנדער מיטעל, צו מאַכען, אַז באָריס זאָל זיך פאַרליבען אין זיין טאָכטער. מוסאָליני האָט דורכגעפיהרט, אַז זיין טאָכטער זאָל כלומר'שט מאַכען אַ רייזע איבער די באַלקאַנישע לענדער און, פאַרשטעהט זיך, אַז זי זאָל זיך אויך אָפּשטעלען אין בולגאַריען.

ער האָט אויסגערעכענט, אַז ווען זי וועט זיין אין בולגאַריען, וועט דער קעניג זי זיכער אויפנעהמען אַלס גאַסט אין קעניגליכען הויף — און דאַן וועט קעניג באָריס זיך זיכער פאַרליבען אין איהר.

אָבער מוסאָליני'ס טאָכטער האָט פאַרשטאַנען, וואָס איהר פאָטער בעצוועקט מיט איהר רייזע און זי האָט ערקלערט, אַז אויב ער וועט בעשטעהן אויף דעם, זי זאָל אונטערנעהמען אַזאַ רייזע, וועט זי בעגעהן זעלבסטמאָרד.

עס האָבען נישט געהאָלפען איהר פאָטער'ס טענות, זי האָט זיך געהאַלטען ביי דאָס איהריגע און דאַן האָט זיך מוסאָליני טאַקע דערשראָקען און ער האָט זי אָפּגעלאָזט.

קעניג באָריס האָט דאַן בעכאַפּט אין שנעל אַ שידוך בעטון, כדי ער זאָל זיין זיכער, אַז דער שוואַרצער דיקטאַטאָר וועט זיך מעהר צו איהם נישט טשעפּען...

נאָר דערמיט האָט מוסאָליני נישט אויפגעגעבען זיין אַמביציע צו פאַרהייראַטען זיין טאָכטער צו אַ קעניג- אָדער כאָטש אַ פּרינץ.

גאַריני דערצעהלט, אַז דער דיקטאַטאָר פון איטאַליען האָט אויך געוואָרפען אַן אויג אויפ'ן פּרינץ פון וויילס, דעם ענגלישען קרוינפּרינץ.

פאַרשטעהט זיך, אַז קעגען ענגלאַנד האָט ער נישט געקענט געהן מיט חוצפּה. האָט ער פּראָבירט אַנדערע וועגען דורך פּשוט'ע שדכנים. ער האָט אויך געאַרבעט, אַז זיין טאָכטער און דער ענגלישער פּרינץ זאָלען זיך בעגעגענען, נאָר זיינע פּרוּוען זענען געווען אַרויסגעוואָרפען.

מוסאָליני רוהט אָבער נישט, ער קוקט זיך אַרום אין אַנדערע קעניגליכע הויפען, כדי פאָרט צו געפינען אַ חתן פאַר זיין טאָכטער דוקא פון קעניגליכען יחוס.

די אויפדעקונגען פון גאַריני פאַראורזאַכט אַ סך צאָרן געגען דעם דיקטאַטאָר און עס איז מעגליך, אַז עס זאָל נאָך קומען צו אַן אינטערנאַציאָנאַלען סקאַנדאַל.

אין רומעניען רייסט מען יודישע בערד

נייע סטודענטישע אונרוהען אויף די רומענישע באַהנען.

בוקאַרעסט. (יט"א) די „דימיניאַצאַ“ מעלדעט פון יאַסי: „צאָהלרייכע סטודענטען זענען אָפּגעפאָהרען קיין אָראַציאַ, וואו עס האָט זיך געעפענט דער אַלגעמיינער קאָנגרעס פון די סטודענטען. בשעת די סטודענטען זענען אָנגעקומען קיין פּאַקשאַן, האָבען זיי דאָרט פיסגעהאַנדעלט די יודישע פּאַסאַזשירען, וועלכע זענען אָנגעקומען פון ראָמאַן און טשערנאָוויץ. רייזענדע, וועלכע זענען אָנגעקומען קיין יאַסי, גיבען איבער, אַז ביי אַ סך עלטערע יודען האָבען די סטודענטען אויסגעריסען די בערד. צווישען די סטודענטען זאָל זיין געווען אויך אַ זשאַנדאַרמען-פעלדוועבעל, וועלכער האָט געשלאָגען די יודישע פּאַסאַזשירען מיט אַ ביקס. די יאַס'ער מאַכט-אָרגאַנען האָבען בעקומען אַ מעלדונג, אַז די סטודענטען האָבען אויך געשלאָגען דעם שעף פון דער סטאַציע פּאַקשאַן מיראַגעסקו. די מאַכט האָט אָנגענומען מיטלען, אַז די אָרדנונג זאָל ווייטער נישט געשטערט ווערען.

גאָלד, בלוט און פרויען.

אַ ראָמאַן פול מערקווירדיגע איבערלעבענישען און ליידענשאַפטען.

(174-טע פאָרזעצונג.)

קוים איז נאַגי אַוועקגעפאָהרען, האָט די גרעפין געשיקט רופען נאָך איהר זוהן.

— מאַקס, איך האָב נאָך עפּיס מיט דיר צו רעדען. זעץ דיך לעבען מיר — האָט זי איהם געזאָגט.

מאַקס האָט זיך אַנידערגעזעצט. ער האָט נישט געוואוסט, וואָס זיין מוטער פערלאַנגט פון איהם.

— ליבער מאַקס — האָט די גרעפין געזאָגט — איך פיהל מיך זעהר שלעכט און וועל פאָהרען אַ ביסעל שפּאַצירען. איך האָף, אַז די וואַלד-לופט וועט מיך פרישער מאַכען. נעם דיינע פּיסטאָלעטען, מאַקס, און הייס די דינער איינשפּאַנען די קאַרעטע.

מאַקס האָט געוואָרפען אַ פאַרשטוינטען בליק אויף זיין מוטער. ער האָט געזעהן, אַז זי איז עפּעס אונרוהיג. ער האָט פאַרשטאַנען, אַז דאָ איז עפּיס נישט גלאַט אַזוי. אַזוי ווי ער האָט גאָרנישט געוואוסט פון די געהיימנישען פון זיין מוטער, האָט ער לאַנג נישט געקלערט און געטון, ווי זיין מוטער האָט איהם געהייסען.

אין אַ ביסעל מינוטען אַרום זענען מוטער און זוהן געזעסען אין זייער קאַרעטע און זענען געפאָהרען אין וועלדעל נישט ווייט פון שלאָס ראַדעצקי.

דערווייל איז נאַגי געפאָהרען אוים'ן וועג קיין ראַזעגוי. ער האָט געהייסען דעם קוטשער פאָהרען לאַנגזאַם און פון צייט צו צייט פלעגט ער עפענען דעם פענסטער פון זיין קאַרעטע און אַרומקוקען זיך אין אַלע זייטען. ער האָט געזוכט מיט די אויגען. אפשר וועט ער דערזעהן די קאַרעטע פון בישאָף. ער האָט זי אָבער נישט געטראָפען.

אַזוי איז ער אַריינגעפאָהרען אין שטעטעל און איז פאַרפאָהרען צום גאַסט-הויז „צום גאָלדענעם רינג“. ער האָט זעהר גוט געוואוסט, אַז קוים וועט בישאָף וואַראָוסקי קומען קיין ראַזעגוי, וועט ער געוויס אָבשטייגען אין דאָזיגען גאַסט-הויז, ווייל דאָס איז דאָס בעסטע גאַסט-הויז אין שטעטעל.

קוים איז ער אַרויסגעשטיגען פון זיין קאַרעטע, האָט ער דערזעהן דעם גייסטליכען פון טשעמני, וועלכער איז געזעסען ביים פענסטער און האָט געקוקט אוים'ן וועג קיין היידן.

דער גייסטליכער האָט איהם באַלד דערקענט און האָט איהם בעגריסט. ער איז געווען דערפרייליך, אַז נאַגי איז נישט שטאַרק צופרידען מיט דער דאָזיגער בעגעגנונג. ער האָט נישט ערוואַרטעט, אַז דער גייסטליכער פון טשעמני זאָל פאָהרען קיין ראַזעגוי. דאָך האָט ער געוואוסט, ווי אַזוי צו פאַרשטעלען זיך און איז גלייך צוגעגאַנגען צו איהם.

— וואָס מאַכט איהר עפּעס אין ראַזעגוי, הער גייסטליכער? — האָט ער געפרעגט און האָט באַלד אַליין געענטפערט — איך פאַרשטעה, איהר ערוואַרטעט געוויס דעם בישאָף וואַראָוסקי, אייער שול-קאַמעראַד.

— יאָ, באַראָן. איך ערוואַרט איהם ווירקליך.

— דאָס איז שעהן — האָט נאַגי אויסגערופען — איך בין אויך געקומען כדי איהם אויפצונעמען. איך האָב שוין געהייסען פאַרבערייטען אַלץ אין שלאָס באַטיאַני, וועלכער געהערט צו מיר, און איך וועל מיטנעמען דעם בישאָף גלייך אַהין.

— דער שלאָס באַטיאַני געהערט שוין צו אייך? — האָט דער גייסטליכער פערוואונדערט געפרעגט — איהר האָט דאָך מיר דערצעהלט ערשט נישט לאַנג, אַז עס געהערט גאָר צו אַן אַדוואָקאַט מיט'ן נאָמען... איך האָב שוין פאַרגעסען ווי ער הייסט. ענטשולדיגט מיר, הער באַראָן, וואָס איך שטעל אייך די דאָזיגע פראַגע. איך בין דאָך אויך נאָר אַ מענש און בין אַ ביסעל נייגיריג.

— איך ענטשולדיג אייך, ווייל עס איז גאַנץ נאַטירליך. איך האָב אָפּגעקויפט דעם דאָזיגען שלאָס פון אַדוואָקאַט.

אייניגע מינוטען האָט דער גייסטליכער געשוויגען. פּלוצלונג האָט ער טרויעריג אויסגערופען:

— אַך! יעצט איז די פאַמיליע באַטיאַני, וועלכע איז אַמאָל געווען בעריהמט אין דער געגענד, אינגאַנצען פאַרשוואונדען. די איידעלע פאַמיליעס האָבען דעם זעלבען שיקזאַל, וואָס קעניגען און פעלקער. זיי הויבען אָן צו בליהען, ווערען שטאַרק און בעריהמט, דאַן געהט עס צוריק. זיי ווערען שוואַך און פאַרשוואונדען. זיי שטאַרבען אויס. אַ שאַד, דער באַראָן פון באַטיאַני איז געווען אַ גוטער מענש. אָבער עס ווערט פינסטער, איך וועל מוזען אַרויסגעהן אין דרויסען און שפּאַצירען אַ ביסעל.

— קומט, הער גייסטליכער, איך וועל אייך בעגלייטען. אַלעמאָל איז אין גאַסט-הויז זעהר הייס. אין דרויסען איז דאָך אַנגענעהמער.

נאַגי האָט נישט געוואָלט לאָזען דעם בישאָף אַליין מיט'ן גייסטליכען. ער זאָל געוועזען קענען, וואָלט ער דעם גייסטליכען אָפּגעשיקט צו אַלע טייוולים. אַזוי ווי דאָס איז דערווייל געווען אוממעגליך, האָט ער וועניגסטענס געוואָלט אָבהיטען, אַז דער בישאָף זאָל נישט בלייבען מיט'ן גייסטליכען אַליין.

דער גייסטליכער איז אַפילו געווען אַ גאַנץ איינפאַכער מענש. ער האָט אָבער דאָס בעמערקט, אַז נאַגי זאָרגט זיך שוין עפּעס אַ ביסעל צופיל פאַר'ן בישאָף. ער האָט זעהר גוט געוואוסט, אַז נאַגי איז נישט אַזוי פרום, אַז ער זאָל עס האַלטען פאַר אַ גוטע זאַך, צו האָבען דעם בישאָף ביי זיך צוגאַסט. ער איז דעריבער געוואָרען אַ ביסעל מעהר אויפמערקזאַמער.

ביידע זענען אַרויסגעגאַנגען אין דרויסען און האָבען געוואָלט אַ ביסעל שפּאַצירען, ווען אויפ'ן גרויסען פּאָסט-טראַקט איז אָנגעלאָפען אַ קאַרעטע מיט פיר פערד און איז צוגעקומען גלייך צום גאַסט-הויז. דער קוטשער איז אַראָבגעשפּרונגען פון זיין זיץ און האָט געעפענט דאָס טירל פון דער קאַרעטע און האָט אַרויסגעלאָזט אַן אַלטען, אָבער נאָך גאַנץ קרעפטיגען מאַן.

קוים האָט איהם דער גייסטליכער דערזעהן, איז ער צוגעלאָפען צו איהם און איהם אַרומגענומען.

— אַך, דו ביסט עס, מיין גוטער און אַלטער פריינד! — האָט דער גייסטליכער אויסגערופען — וואָס מאַכסטו? ווי געהט עס דיר אין דאָרף?

ביידע האָבען אָפּגערעדט אַ גאַנץ לאַנגע צייט, האָבען זיך אויסגעפרעגט וואָס זיי מאַכען און זיך זעהר געפרעהט. ווען זיי האָבען זיך אַ ביסעל אויסגערוהט, האָט דער גייסטליכער פאָרגעשטעלט דעם באַראָן נאַגי.

— איך האָב די עהרע אייך פאָרצושטעלען דעם באַראָן נאַגי פון לאַוואַי — האָט ער געזאָגט צום בישאָף — ער האָט אָבגעטרעטען פון אייערטוועגען אייניגע פון זיינע שלעסער. דאָרט וועט איהר קענען האַלטען קוואַרטיר אַ גאַנצע צייט, וואָס איהר וועט בלייבען אין דער געגענד.

נאַגי האָט זיך פאַרנייגט זעהר נידריג און האָט געזאָגט:

— איך האָב פאַרגרייט אַלץ, וואָס איז נויטיג פאַר אייער עמינענץ. איך האָף, אַז איהר וועט זיין צופרידען מיט אייער קוואַרטיר.

— איך דאַנק אייך זעהר, הער באַראָן! — האָט דער בישאָף געענטפערט — איך וויל אָבער דאָ פאַרבלייבען נאָר אַ גאַנץ קורצע צייט. איך מוז פאָהרען קיין קראָקאָ.

— ווען אייער עמינענץ וועט ערלויבען, וועל איך אייך בעגלייטען אין שלאָס — איך האָב דאָ די קאַרעטע און מיר קענען זיך שוין אויפזעצען און אָוועקפאָהרען. איך בין ספּעציעל געקומען אַהער, כדי צו עמפּפאַנגען אייער עמינענץ.

(פאָרזעצונג קומט.)

לאָדזער כראָניק.

היינט חגא.

היינט איז חגא, אַלע געשעפֿטען און מלוכה'שע ביוראָ'ס וועלען זיין פֿערמאַכט ווי אין זונטאָג.

רעגיסטראַציע פֿון יאָהרגאַנג 1907

דאָס פּאָליציי-מיליטערישע ביוראָ בײַם מאַגיסטראַט מאַכט בעקאַנט, אַז היינט און מאָרגען וועט די רעגיסטראַציע נישט פֿאָרקומען.

שבת דאַרפֿען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראַציע אין לאָקאַל אויף טראַוגוטאַ 10, די געבוירענע אין 1907, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פֿון 10. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פֿאַמיליען-נעמען פֿון A ביז Z.

פֿאַר נישט צושטעלען זיך אָהן א באַרעכטיגטען מאָטיוו אין ריכטיגען טערמין דראָהט א שטראָף פֿון 500 זל. אָדער 2 וואָכען אַרעסט אָדער אויך בײדע שטראָפֿען צוזאַמען.

נאַכט-דיזשור אין די אַפּטייקען.

היינט דיזשורירען פֿאָלגענדע אַפּטייקען: אַנטאָניעוויטש, פּאַביאַניצער 50, קאַנדרינסקי, פּעטריקאָווער 164, סאָקאָלעוויטש, פּושעטשאַד 19, רעמביעלינסקי, אַנדזשעיאַ 26, זונדעלעוויטש, פּעטריקאָווער 25, קאַספּערקיעוויטש, זגערזשער 54, אַראַקאָווסקאַ, בושעזשינער 56.

וואָהל-קאַלענדאַר פֿאַר לאָדז
צו די סיים און סענאַט וואַהלען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעראַטונגען, וואָס זענען פֿאָרגעקומען אין דער וואָיעוואָדשאַפֿט מכּח די וואַהלען צום סיים און סענאַט, האָבען זיך שוין אָנגעהויבען די פֿאָרבערייטונגס-אַרבייטען. מיט די טעכנישע הכנות צו די וואַהלען וועט זיך דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט. דעם 15-טען ד. ח. וועט דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט מיטטיילען וועגען דער פֿונקציאָנירונג פֿון דער שטאָט אויף וואַהל-אַבטיילונגען, וועט מעלדען די אַדרעסען פֿון די וואַהל-קאָמיסיעס און בעשטימען צו זיין מיטגלידער אין די קרייז-וואַהל-קאָמיסיעס.

דעם זעלבען טאָג וועט דער פּרעזעס פֿון קרייז-געריכט וואַלאַשינסקי פֿאָרלעגען צו נאָמינירען א פֿאָרזיצענדען פֿון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע איינעם פֿון די ריכטער.

דעם 17-טען וועט דער רעגירונגס-קאָמיסאַר בעקאַנט מאַכען די נעמען פֿון די מיטגלידער פֿון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע, וואָס ער דאַרף בעשטימען. דעם 19-טען וועט דער פֿולער צוזאַמענשטעל פֿון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן וואַהל-קאָמיסאַר.

דעם זעלבען טאָג וועט אויך פֿאַרעפֿענטליכט ווערען די וואַהל-פּראָקלאַמאַציע, לויט וועלכער דער מיניסטער פֿון אינערען פּראָקלאַמירט די וואַהלען אויף די צייט און אָרט פֿון די וואַהלען.

דעם 20-טען וועלען בעשטימט ווערען די פֿאָרזיצענדע וואַהל-קאָמיסיעס און דעם 25 וועט דער מאַגיסטראַט צוגרייטען שטעלען 3 עקזעמפּלאַרען פֿון די וואַהל-ליסטען און דער פֿאָרזיצענדער פֿון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע וועט בעקאַנט מאַכען דעם פֿאַרזאַגען-צוזאַמענשטעל פֿון אַלע אָבוואָדאָווע וואַהל-קאָמיסיעס.

די וויילער-רשימות וועט מען קענען נאַכזעהן פֿון 2-טען בינ'ן 15-טען יאַנואַר און דעם 16-טען וועט מען קענען אַבגעבען רעקלאַמאַציעס, אויב מען וועט נישט זיין אַריינגעטראָגען אין די וויילער-רשימות.

אין דער לאָדזשער וואָיעוואָדשאַפֿט וועלען די טעכנישע וואַהל-אַרבייטען הערען פֿיהרען די סטאַראָסטען און מיט די וואַהלען וועלען אַנהויבען 5 וואַהל-קרייז-קאָמיסיעס.

היינט וועט דער מאַגיסטראַט מיטטיילען דעם רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט וועגען די אַנגעדייטעטע אַרבייטען מחמת בײַ די וואַהלען צום סיים שטעלט דער מאַגיסטראַט צו בלויז די וויילער-רשימות און די רשימה פֿון די לאָקאַלען פֿאַר די וואַהל-ביוראָס, וואָס ער קען אויסער דעם רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט, דער שטאָט-ראָט ווערט בעשטימט זיינע מיטגלידער אין די קרייז- און אָבוואָדאָווע וואַהל-קאָמיסיעס.

ראַטמאַן בערמאַן אויסגעפֿועלט פֿאַר דער אָרימער באַלוטער פֿאַמיליע א מאַגיסטראַט-שטיצע.

(—) אין נומער 267 פֿון „לאָדזער טאָגעבלאַט" האָבען מיר געשריבען איבער דער נויט און דלות אין א באַלוטער יודישער פֿאַמיליע.

ראַטמאַן יחיאל יצחק בערמאַן האָט אונטערנומען שריט צו העלפֿען דער אָרימער פֿאַמיליע און ווי מיר קענען מיט צופֿרידענהייט מודיע זיין אונזערע לעזער, האָט ראַטמאַן בערמאַן טאַקי אויסגעפֿועלט אין מאַגיסטראַט פֿאַר דער דערמאָנטער פֿאַמיליע א שטענדיגע שטיצע פֿון 45 זל. א חודש.

נייער טעקסטיל-צאָל-טאַריף
ווערט אויסגעאַרבייט דורך א קאָמיסיע פֿון לאָדזער אינדוסטריעלער.

(§) אין צוזאַמענהאַנג מיט די אָנגעהויבענע אַרבייטען פֿון דער טעקסטיל-קאָמיסיע אויסצואַרבייטען א נייעם טעקסטיל-צאָל-טאַריף זענען איצט געשאַפֿען געוואָרען 7 סוב-קאָמיסיעס אין דער שפּיץ, פֿון וועלכע עס שטעהען: וואָל-אינדוסטריע — וויצע-פּרעזעס פֿון טעקסטיל-פֿערבאַנד אין פּוילען מ. קערנבוים, סוב-קאָמיסיע פֿאַר ליינען, יוטאַ און קאָנאָפּלעס אינזש. וועסאָלאָווסקי, די רעקטאָר ש. ראָזענבלאַט באַוועל-אינדוסטריע, ע. הירשבערג טריקאָטאַזש-אינדוסטריע, ליבראַך זייד-אינדוסטריע.

אַקציאָנערען פֿון א פֿירמע מוזען בעצאָהלען א חוב פֿון 10.000 דאָלאַר
אינטערעסאַנטער האַנדעלס-פּראָצעס אין לאָדז.

(ג) א כשרויסער סוחר פֿון רוסיה-מאַטעריאַלען האָט אַנגעקלאָגט אין דער האַנדעלס-אַבטיילונג בײַם קרייז-געריכט דריי פֿערזאָנען, שותּפֿים פֿון אַן אַקציען-געזעלשאַפֿט, בײַ וועלכע ער האָט געמאָנט א חוב פֿון 10.000 דאָלאַר, וואָס ער האָט זיי, אַלס אַקציאָנערען פֿון דער געזעלשאַפֿט, געבאָרגט לויט א רעכטמעסיגען אַקט.

די אַנגעקלאָגטע האָבען ערקלערט פֿאַר'ן געריכט, אַז בעזאָרגען די 10.000 דאָלאַר האָבען זיי זעלבערשט זיך מתחייב געווען דאָס צו בעצאָהלען, לויט דעם צומאָך אָבער פֿון דער אַקציען-געזעלשאַפֿט האָט דאָס רעכט צו נעמען אויף זיך פֿערפֿליכטונגען אינ'ם נאָמען פֿון דער פֿירמע נאָר איינער פֿון די אַנגעקלאָגטע צוזאַמען מיט אַנ'אַנדערער פּערזאָן (אויך אַקציאָנער פֿון דער פֿירמע), וועלכער איז אין דעם פּראָצעס נישט געווען פֿערמישט.

דאָס געריכט האָט די געלד-תביעה אַבגעווינען און האָט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען אַלע דריי אַנגעקלאָגטע אַקציאָנערען פֿון דער געזעלשאַפֿט מוזען צוזאַמען בעצאָהלען דעם חוב. מאָטיווירענדיג דעם פּסק-דין דערמיט, וואָס אין צווילען רעכט ווערט פֿאַל ... ווען דאָס איז די ווילען-פֿערשפּרעכונג ... פֿון אַרטיקעל 1202 פֿון ציוויל-קאָדעקס, דער אַבמאַך פֿון דער הלוואה, וואָס די בעטרעפֿענדע בעל-חובות האָבען זיך פֿערפֿליכטעט, אַלס פֿאָרשטעהער פֿון דער אַקציען-געזעלשאַפֿט צו בעצאָהלען אין בעשטימטען טערמין, איז גילטיג, מחמת די הלוואה איז גענומען געוואָרען דורך פּערזאָנען, וועלכע האָבען געהאַט רעכט צונעהמען אויף זיך פֿערפֿליכטונגען מצד דער פֿירמע.

די טראַמוואַי-בעוועגונג אין לאָדז זאָל אָבשטאַרבען אויף א לענגערע צייט
צוליב דעם סכסוך פֿון די טראַמוואַי-בעדינטע מיט דער דירעקציע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן סכסוך, וועלכער קומט פֿאָר איצט צווישען די טראַמוויי-אַנגעשטעלטע מיט דער טראַמוויי-דירעקציע, האָט די דירעקציע פֿערעפֿענטליכט א ווענדונג צו די אַנגעשטעלטע, אין וועלכער ס'ווערט געזאָגט פֿאָלגענדעס:

„דעם 11. נאָוועמבער האָט די דירעקציע דורכ'ן אַנגעשטעלטען-פֿעראיין בעקומען א פֿאָדערונג וועגען דער 13. פּענסיע, און וועגען אויסגלייכען דעם לוין פֿון אַלע טראַמוויי-אַנגעשטעלטע צו דער העכסטער סטאַווקע פֿון די שכירות. די פֿערוואַלטונג פֿון דער טראַמוויי געזעלשאַפֿט האָט די פֿאָדערונגען בעטראַכט און בעשלאָסען זיי אינגאַנצען אַבצוואַרפֿען, דערפֿאַר איז אָבער אַנגענומען געוואָרען, אַז די צייט פֿון נישט בעשטענדיגער דינסט פֿון די קאָנדוקטאָרען דאַרף פֿערקירצט ווערען פֿון 6 אויף 3 חדשים.

די פֿאָדערונגען פֿון די טראַמוויי-אַנגעשטעלטע האָט די דירעקציע אַבגעוואָרפֿען צוליב דעם, וואָס די 13. און 14. פּענסיעס, וועלכע די אַנגעשטעלטע פֿלעגען בעקומען ביז 1924, זענען צוגערעכענט געוואָרען צו די גרונד-פּענסיעס, און די איצטיגע פּרעטענציעס פֿון די אַנגעשטעלטע איז א מין נייע פֿאָרם פֿון המשכה-פֿאָדערונג. אויף דעם קאָן די פֿערוואַלטונג נישט איינגעהען, ווייל די טראַמוויי-אַנגעשטעלטע פֿערדינען איצט אויך מיט 20 פּראָצענט מעהר וויפֿיל ס'פֿערדינען אין הויפּטשטאָט און לאָדז אַנדערע עלעקטרישע אַרבייטער.

וואָס איז שייך אויסגלייכען די לוינען, האָט די פֿערוואַלטונג א פּרינציפּ צו רעגולירען די לוינען די אַנגעשטעלטע, וועלכע פֿערדינען זיך וואָס מיט דער צייט אין אַרבייט, פֿון וואָס די פֿערוואַלטונג וועט נישט אַבטרעטען.

דער איינציגער טראַמוואַי-... האָט די פֿערוואַלטונג געמאָלדען דעם פֿעראיין פֿון די טראַמוויי-אַנגעשטעלטע דעם 25. נאָוועמבער.

דעם 2. דעצעמבער האָבען די פֿאָרשטעהער פֿון אַנגעשטעלטען-פֿעראיין אַריבערגעשיקט די פֿאָדערונגען אין צווייטען, אַז אין פֿאַל פֿון אַן אָבזאָג, וועט אויפ'ן 12. דעצעמבער פּראָקלאַמירט ווערען א איינטאָגיגער פּראָטעסט-שטרייק.

אַזוי ווי די שטעלונג פֿון דער טראַמוויי-דירעקציע וועט נישט געענדערט ווערען, און אַזוי ווי עס איז נישט מעגליך צו דערלאָזען אונטערברעכען די טראַמוויי-בעוועגונג אין נישט צודערלאָזען צו א פּלאַנמעסיגער און רעגולאַרער ... איז ווערט ... פֿון לאָדז, וועט די דירעקציע האַלטען די טראַמוויי-אַנגעשטעלטע, וועלכע וועלען פֿרעגען דעם ענדמאַך ... צום שטרייק, פֿאַר בעפֿרייט פֿון דער אַרבייט, אין צוזאַמענהאַנג מיט אַרבייטער אויף נייע בעדינגונגען, וועלכע זאָלען ... פֿון דער אַרבייט.

אַזוי ווי צונעהמען א נייעם פּערזאָנאַל אין אויפֿהאַלטען אַרגאַניזירען די טראַמוויי-בעוועגונג וואָלט געדאַרפֿט עטליכע וואָכען, וועט די דירעקציע מוזען איבערטראָגען די בעוועגונג אויף א שפּעטערער צייט.

די דירעקציע וואָרענט אַלזאָ, די אַנגעשטעלטע נישט פֿערלאָזען די אַרבייט".

דעלעגאַציע פֿון טראַמוויי-אַרבייטער ביים שטאָט-פּרעזידענט.
דירעקציע פֿאָדערט אויף די אַרבייטער דעם 12 ד. ח. זיך שטעלען צו דער אַרבייט.

(§) נעכטען האָט זיך צום שטאָט-פּרעזידענט געמאָלדען א דעלעגאַציע פֿון די טראַמוויי-אַרבייטער, וואָס האָט דעם פּרעזידענט געשילדערט די לאַגע, וואָס איז געשאַפֿען געוואָרען א ראַיאָן דער פֿאָדערונג פֿון די אַרבייטער צו בעקומען די יום-טוב גראַטיפֿיקאַציע און אַבצושאַפֿען די קוואַליפֿיקאַציע-לוינען.

די דעלעגאַציע האָט אויך איבערגעגעבען דעם שטאָט-פּרעזידענט, אַז די דירעקציע האָט אַרויסגעלאָזען א צירקולאַר אין וועלכען זי פֿאָדערט אויף די אַרבייטער צו שטעלען זיך דעם 12. צו די אַרבייט, בעת אין דעם טאָג, ווי בעקאַנט איז דורכ'ן פֿעראיין פֿון די אַרבייטער פֿון טראַמוואַי-לינען געשטעלט פּראָקלאַמירט געוואָרען א שטרייק.

דער שטאָט-פּרעזידענט האָט תּיכּף טעלעפֿאָניש זיך פֿערשטענדיגט וועגען דעם מיט'ן אַרבייטס-מיניסטעריום און דער לעצטער האָט איהם פֿערשפּראָכען צו בעמיהען זיך נישט צו דערלאָזען צו קיין סכסוך צווישען די טראַמוויי-אַרבייטער און דער דירעקציע.

מיין שוויגער האָט געזאָגט, אַז פֿאַר א האַלבען קילאָגר.
LYONS - טהיי
ווערט זי אַהנעקגעבען א האַלב לעבען, דעריבער טראָג איך טאַקי א היים א גאַנצען קילאָ פֿון דער אויסגעצייכנעטער טהיי, זאָל לעבען
LYONS

גנבה אין א מאַנופֿאַקטור-סקלאַד.

(§) נעכטען בײַנאַכט האָבען זיך אומבעקאַנטע גנבים אַריינגעקריגען אין פֿאַבריק-סקלאַד פֿון הענעך קוטשינסקי, 6-טען סיערפּניאַ גאַס 15/17.

די גנבים האָבען צוגענומען באַסטאַק סחורות אין ווערט פֿון 4000 זל. די פּאָליציי פֿיהרט א אויספֿאָרשונג.

געבוירען א קינד אין גאַס.

(§) נעכטען האָט די 31. יעהריגע דינסט זאָפֿיאַ ברישאָשינסקאַ געהענדיג אויף פּיעטריקאָווער גאַס פּלוצלינג בעקומען געבורטסוועהען און אײדער די פּאָגאָטאָווע איז אַנגעקומען האָט זי געבוירען א יונגעל פֿאַר'ן הויז פּיעטריקאָווער 185.

חעז מוזען ערלעדיגט ווערען די קבורה-פֿאָרמאַליטעטען דורך די קרובים פֿון מת?
קאָמוניקאַט פֿון „חסד של אמת".

„חסד של אמת" מאַכט אויפֿמערקזאַם די יודישע בעפֿעלקערונג פֿון לאָדז, אַז די קבורה-פֿאָרמאַליטעטען מוזען ערלעדיגט ווערען דורך די קרובים פֿון מת פֿאַר דער קבורה.

עס טרעפֿען בײַ פּלוצלונגע טויט-פֿאַלען רח"ל, אַז די קרובים פֿון מת, וואָס זענען נישט בעקאַנט מיט די פֿאָרשריפֿטען פֿון דער מאַכט אין אַזעלכע פֿאַלען פֿערנאַכלעסיגען דעם ענין און דאָס קען ברענגען דערנאָך צו א „בזיון המת", ווייל די מאַכט פֿאָדערט דאַן אויסצוגראָבען דאָס קבר און דעם מת צו פּאַלמעסען. ווי דאָס האָט די וואָך פּאַסירט מיט'ן מת פֿון קאַמיענגאַ 2, און נאָך גרויס מיה איז „חסד של אמת" געלונגען, אַז דער מת זאָל נישט געצאַלמעט ווערען.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער יודישער בעפֿעלקערונג פֿון לאָדז מיט דער בקשה, אַז אין א טויט-פֿאַל רח"ל זאָל מען זיך גלייך ווענדען צו „חסד של אמת", וואָס ערלעדיגט די אַלע פֿאָרמאַליטעטען פּינקטליך און גיך. „חסד של אמת" איז טעטיג בײַ טאָג און בײַנאַכט און צו יעדער צייט קען מען זיך צו איהר ווענדען ווענען אַזא פֿאַל.

מר דערמאָנען, אַז אין געגענפֿאַל נעמען מיר פֿון זיך אַראָפּ די אחריות און די, וואָס וועלען זיך צו אונז ווענדען ווענען ערלעדיגען די פֿאָרמאַליטעטען נאָך דער קבורה — וועלען זיין פֿון די צועקים ואינם נענים.

פֿערוואַלטונג פֿון „חסד של אמת".

בעפֿרייט א פֿרוי, וואָס איז אַנגעקלאַגט געוואָרען פֿאַר אומברענגען איהר מאַן

(§) אינ'ם פּראָצעס געגען דער 31-יעהריגער פֿרוי פֿון ראַדאָמסקער קרייז, וואָס איז אַנגעקלאַגט געוואָרען און אויסגעפֿרעגען איהר 70-יעהריגען מאַן, האָט טשענסטאָכאָווער קרייז-געריכט אַרויסגעטראָגען א פּסק-דין, לויט וועלכען די אַנגעקלאַגטע איז בעפֿרייט געוואָרען, מחמת ס'איז נישט פֿעסטגעשטעלט געוואָרען, צי די אַנגעקלאַגטע האָט דעם פֿערברעכען מיט מאַן מיט א סיון פֿערשפּאַרט אין דער סטאַדאָלע פֿאַר דער שריפֿה.

סעקוועסטער. פֿון זגערזשער מאַגיסטראַט פֿער'משפּט אויף 1 יאָהר תּפֿיסה
פֿאַר בענעהן מיסברויכען.

(§) נעכטען האָט דאָס קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען 45-יעהריגען סטאַניסלאַוו סוליק, א געוועזענעם סעקוועסטראַטאָר פֿון זגערזשער מאַגיסטראַט, וואָס איז אַנגעקלאַגט געוואָרען אין בענעהן מיסברויכען, צוזאַמענדיג 8,800 זל.

די מיסברויכען האָט ענטדעקט דער רעפֿערענט פֿון דער שטייער-אַבטיילונג, בעמערקענדיג א אונאָרדנונג אין די ביכער. ער האָט וועגען דעם מיטגעטיילט דעם בירגערמייסטער. עס איז דורכגעפֿיהרט געוואָרען א רעוויזיע און עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער דערמאָנטער סוליק האָט אײַנקאַסירט געלדער פֿאַר שטייערען און זיך דאָס געלעגט אין טאַש אַריין.

ער איז תּיכּף בעזײַטיגט געוואָרען פֿון זיין אַמט און איבערגעגעבען געוואָרען דעם אויספֿאָרשונגס-אַמט און דערויף איז ער אַרעסטירט געוואָרען.

אין געריכט האָט דער אַנגעקלאָגטער זיך מודה געווען אין דער שולד, ערקלערענדיג, אַז דאָס איז ער געצוואונגען געווען צו טון, כדי צו קענען דעקען די סומע פֿון 5.000 זל. שטייער געלד. וואָס מען האָט איהם אין מאַגיסטראַט אַרויסגעגנב'עט פֿון שופֿלאַד.

צוליב דעם זענען פֿון די אַרויסגערופֿענע 58 עדות אויסגעהערט געוואָרען בלויז דער בירגערמייסטער, וויצע-בורגערמייסטער און דער רעפֿערענט פֿאַר שטייער-ענינים און אויך 2 עדות פֿון דער פֿערטיידיגונג.

נאָך די רעדעס פֿון פּראָקוראָר און פֿערטיידיגער האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען דעם פּסק-דין, לויט וועלכען דער אַנגעקלאַגטער איז פֿער'משפּט געוואָרען אויף 1 יאָהר תּפֿיסה.

וויזיטאַציע פֿון שטאָטישע געביידעס.

(פּ) נעכטען האָט דער שטאָט-פּרעזידענט אין בעגלייטונג פֿון לאַחניק איודעצקי און דעם הויפּט-אַרכיטעקט אינזש. ליטאָווסקי וויזיטירט די נייע שול-געביידעס אויף דרעווניאַווסקאַ און בושעזשינער גאַסען, ווי אויך די וואוין-הייזער פֿאַר די לעהרער.

נאָכ'ן בעקענען זיך מיט'ן גאַנג פֿון די אַרבייטען האָט דער שטאָט-פּרעזידענט געגעבען פֿערשידענע דיספּאָזיציעס, ווי אַזוי מען דאַרף די דאָזיגע געביידעס צו פֿערענדיגען.

וואָס מען טוט אַליץ, אום חתונה צו האָבען.
פֿון די ראַבינאַט-מעשה'לעך.

(ג) וואָס א היינטיגער מענטש איז היינט גרייט צו טאָן, פּדי צו בעקומען א חתן, זאָגען-עדות די „היימישע מוסרע", וואָס די פּלר אסתר-הענדלער האָט אויף זיך גענומען פֿאַר איהר חתן שלמה'לען זאָל-לעבען.

אויף גראַבאָווסקאַ גאַס לעבט זיך אַן עלטערע יודישע אַלמנה מיט איהרע דערוואַקסענע קינדער, פֿון צווישען וועלכע צוויי טעכטער האָבען שוין בעוויזען צו פֿערזאָרגען זיך מיט חתנים, וואָס נעהמען די טעכטער „אַזוי ווי זיי שטעהען און געהען".

איינע פֿון די כלה-טעכטער, אסתר הינדע האָט געהאַט זעהר שוואַכע אויסזיכטען אויף אַן'אויסשטייער; אויך דער חתן איז נישט ראָטשילד... האָט דער בחור מיט'ן מעדעל געקלערט און געקלערט, און זיך דערקלערט צו א בעשלוס צו מאַכען א קונץ....

היינטיגען דינסטאָג בײַנאַכט איז די כלה אַריינגעלאָפֿען צוזאַמען מיט איהר חתן שלמה'לע צו דער מוטער און צו אַנדערע שוועסטער, סײַ די אויסגעגעבענע, סײַ די פֿריילינדיגע, און אַלעמען אָנגעזאָגט די גליקליכע בשׂורה, אַז זיי געהען חתונה-האָבען, און מאַכען באַלד רעמונט.

פֿעַן צוועגר. אין שטוב בײַ דער אַלמנה האָט מען זיך גענומען פֿאַרען און צוגעגרייט צו פֿיהרען די כלה צו דער חופּה פּרת ופֿרין.

ריגטמאַג פֿאַרנאַכט, פֿאַר'ן געהן צום רב נעמען חופּה-וקדושין, האָט דאָס מעדעל זיך אויסגעפּוצט, ווי אַנ'אמת'ע יודישע כלה. אַזוי ווי אַליין האָט זי נישט געהאַט אַזעלכע זאַכען, האָט די כלה בײַ איין שוועסטער זיך געבאָרגט א פּאַנטאָפֿעל און א זיידענע קלייד, בײַ א צווייטער יונגער שוועסטער, וועמענס חתן איז א גראָבער געוויזען און שטוב, האָט מען (אַריינגאַרענדיג זי אין קיך) צוגענומען דאָס בײַ סעָל חופּה-צוגרינג אין ווערט פֿון 400 דאָלאַר.

אויסגעפּוצט זיך „ווער צו גאָט האָט-אַווסט צום .. רב נעמען חופּה-וקדושין און — נעלם געוואָרען.

אין דער היים האָט די מאַמע, די אַלמנה דערוויל געגרייט א חתונה-מאָל צייט פֿאַר קרובים און פֿריינד, אָבער אַנשטאָט א שמחה איז די חתונה פֿערוואַנדעלט געוואָרען אין יגון-ואנחה. די אַלטע מאַמע און די פֿערגנב'עטע שוועסטערס מיט די מענער און חתנים לויפֿען אַרום צווישען די הײַזער מורי-הוראָות און זיי ווילען זיך טרייסטען לאָזט פֿערמיט וואָס אסתר-הינדע מיט שלמה'לען זענען אַוועק אַלס כשר'ע מאַן-און ווייב.

אַבפֿאַל און שמאַטע-הענדלער שאַפֿען אַנ'אייגענעם פֿעראיין.

(..) היינט קומט פֿאָר א פֿערזאַמלונג פֿון די אַבפֿאַל- און שמאַטע-הענדלער אין לאָדז.

ווי מען מעלדעט אונז מיט, האָט די היינטיגע פֿערזאַמלונג צווישען אַנדערען דעם ציל צו שאַפֿען א לאָקאַל פֿאַר די סוחרים פֿון דער דאָזיגער בראַנזשע.

אַבמאָל פֿלעגט מען בעגעגענען אין דער פּרעסע אַנאָנסען פֿון פֿערשידענע צוקערניע-בעזיצער, ווי זיי פֿערוואַהרען דאָס צוזאַמענקומען זיך אין זייערע לאָקאַלען די אַבפֿאַל- און שמאַטע-הענדלער, וועלכע איז אַזוי, איינע פֿון די וויכטיגסטע האַנדעלס-צווייגען אין לאָדז. עס איז שוין טאַקע די העכסטע צייט, אַז די דאָזיגע סוחרים זאָלען נישט דאַרפֿען אָנקומען צום חסד פֿון צוקערניע-בעזיצער, און זיך שאַפֿען אַנ'אייגענעם לאָקאַל.

וואָס ווערט היינט געשפּילט
אין די טעאַטערן און קינאָס?

אַרטוס — „די מוזינקע".
שטאָטישער-טעאַטער — 12 מיטאָג „משאַראָדזיעיסקאַ פּויאַרקאַ", 4 נאָכמ. „קרעדאָוץ קאָלאַ", 8,30 אָוונד „פֿאַר גינט"
פּאָפּולאַרני — אויף אָגראָדאָוואַ 18 „גרי-גרי".
אויף פּיעטריקאָווער 295 נאָכמיטאָג און אָוונד „וויערנאַ קאָכאַנקאַ"
קאַמער-טעאַטער — „פּורא פּלאַמי".
גאַנג — „אָוועק מיט די גט'ן"
ספּלענדיד — „דעקאַבריסטען".
גראַנד-קינאָ — „דער יודי פֿון א גייסטליכען".
טשאַרי — „דער טיוואָלשער געיעג"
נאָוואָשטשי — „די שיף פֿון די אויסגעראָטענע".
אַדעאָן —) „אוי, א שרעק, וואָס
קאָרסאָ —) דאָ עס טוט זיך".
שטאָטיש קינאָ — „ריטער פֿון דער ווילבערגער רויז"

Lodzer Tageblat № 281 לאדזשער טאגעבלאט

פארוואס דארף מען האבען א בלאק.

(ענדע פון זייטע 3).

מען, וואס זיינען געפאלען אויף פרילוצקי'ס ליסטע, ווירקליך געקומען בײ די פריהערדיגע סיים-וואהלען דורכפיהרען זעלבסשטענדיג א מאנדאט נאר א דאנק דעם, וואס די קנאפע 18000 ליטווינער האבען די וואהלען בויקאטירט, בײ די קומענדע וואהלען, און וועלכע די ליטווינער וועלען שוין אנטיילנעמען, וועלען שוין די יודען, אפילו בײ איינהייט-

אינטעליגענטער ליסטע, נישט קאנען זעלבסט-שטענדיג דורכפיהרען א מאנדאט.

אין וואהל-קרייז 64 (שוועטציאן א.א.) האט די בלאק-ליסטע בעקומען 37,635 שטימען. יודישע שטימען זיינען געווען ביז 4000. מיט פרילוצקי'ס שטימען — 7,300. דער וואהל-מעטער איז געווען 14,523. ווען אלזא די יודען וואלטען קאנקורירט זעלבסשטענדיג און מיט צו-

אינטעליגענטער ליסטע צו די וואהלען וואלט זיי אויסגעפעהלט אומגעפער 7000 שטימען, און דאך קלאר, אז די יודען האבען אין דעם קרייז גאנצליך פערלוירען, ווייל זיי קאנען איבערהויפט קיין מאנדאט אין דעם דאזיגען קרייז נישט קריגען.

אויס'ן כמעט פון די דאזיגע אויספירונגען, מוזען מיר קומען צום בעשלוס, אז א דאנק דעם מינדערהייטס-בלאק האבען די יודען גאנצליך פערלוירען. פערקעהרט, זיי האבען געוואונען 8 מאנדאטען (אין די וואהל-קרייזען: קאליש, פעטריקאוו, מאזאוויעצק, קרעמעניעץ, קאוועל און 2 אין טאמאשגראדעק).

אויסערדעם האבען די יודען א דאנק דעם מינדערהייטס-בלאק געוואונען ווייניגסטענס 1 מאנדאט פון דער מלוכה-שער ליסטע, ווייל אין צוזאמענהאנג מיט דער גרויסער צאהל מאנדאטען, וואס דער מינדערהייטס-בלאק האט ת"ל געוואונען אין די וואהל-קרייזען איז אויך א גרעסערע צאהל מאנדאטען צוגעפאלען דעם בלאק פון דער מלוכה-שער ליסטע און די יודען האבען דער-בײ געוואונען.

דער גאנצער ענין אלזא, שטעלט זיך פאר אינגאנצען אנדערש, ווי ח"ו ה—ר [illegible] האט זיך געמיינט אונז צו בעווייזען.

מ. צ.

א פראנצויזיש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער אין פאריז

פאריז, (יט"א). די פראנצויזיש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער, וואס איז געגרינדעט געווארען בײ דער מיט-ווירקונג פון דער געזעלשאפט „פראנק-רייך-ארץ-ישראל" האט שוין אנגעהויבען איהר טעטיגקייט אין פאריז און איז עהרען-פארזיצער פון איהר מיניס-טער סענאטאר סלאמאנטעל, וואס איז אויך פארזיצער פון דער אינטערנאציאנאלער האנדעלס-קאמער. דער פאקטי-שער פארזיצער פון דער ניי-געגרינדע-טער האנדעלס-קאמער איז ה' זשיבאטען געווארען.

דורך דער פערמיטלונג פון פראנצויזישען קאנסול אין ירושלים ווערען גע-מאכט בעמיהונגען צו שאפען אויך דארט א פראנצויזיש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער, כדי צו פערשטארקען די ווירט-שאפטליכע בעציהונגען צווישען פראנק-רייך און ארץ ישראל.

טרינקט נישט קיין אומגעקאכטע מילך — טיפוס הערשט אין שטאט.

Nowości פיעטריקאווער רוג גלובנא.

אזעלכעס, וואס מיר האבען אין לאדז נאך נישט געזעהן.
„די שיף פון די אויסגעראטענע"
שטימונגס-סענסאציאנעלע דראמא אין 10 אקטען אין דער הויפטראָלע Paulina Starke און L. Hanson א פילם פון דער פראדוקציע 1927/28. פערגרעסערטער ארקעסטער—ליטונג פון ש. שימשלעוויטש. פרייזען ביז 6 אווענד צו 30, 50 און 75 גר.
אנאנס: פון דינסטאג ד. 13 דעצעמבער Roman Nowarro און Alie Terry אין בילד „דארט וואו די גאס ענדיגט זיך..."

דער נייער פאסט-טאריף.

גילטיג פון 1-טען דעצעמבער 1927.

וואס עס ווערט געשיקט	אין לאנד און דאנציג (גר.)	אין פערקעהר מיט אויסלאנד (גראשען)
בריף.		
בריף ביז 20 גראם	25	ביז 20 גר. 50 פאר יעדע ווייטערע 20 גר. 30 נאך עסטר., טשעכאסלאוואקען, אונגארן און רומעניען ביז 20 גר. 40, יעדע ווייטערע 20 גר. 30.
פון 20 גר. ביז 250 גר.	50	
" 250 " " 500 "	80	
צאל פאר רעקאמענדירטע בריף	40	50
" פאר עקספרעס	80	100
" נאכנאמע	40	
פאסט-קארטען.		
איינפאכע פאסט-קארטען	15	30
פאסט-קארטען מיט בעצאהלטען ענטפער (פארמאט: העכסטענס 15 x 10½ צמ. מינדעסטענס 10 x 7 ")	30	נאך עסטרייך טשעכאסלאוואקען, רומעניען און אונגארן 25
דרוק-זאכען.		
ביז 25 גראם	5	פאר יעדע 50 גר. 10 מאקסימאלער געוויכט 2 קילאגר.
פון 25 ביז 50 גר.	10	
" 50 " 100 "	15	
" 100 " 250 "	25	
" 250 " 500 "	50	
" 500 " 1000 "	60	
כתובה-פראבעס.		
ביז 250 גר.	25	פאר יעדע 50 גר. 10 מינימאלער אפצאהל 20 (מאקסימאלער געוויכט 500 גר. פארמאט דער זעלבער ווי אין אינלענד. פערקעהר).
פון 250 ביז 500 גר. (פארמאט: העכסטענס 45x20x10 צמ. ראלען 45x15 צמ.)	50	
סוחרישע-פאפירען.		
ביז 250 גר.	25	פאר יעדע 50 גר. 10 מינימאלער אפצאהל 50 (מאקסימאלער געוויכט 20 קילאגר.)
פון 250 ביז 500 גר.	50	
" 500 " 1000 " (העכער 500 גר. רעכענט ווי בריף)	60	
געמישטע פעקלעך.		
ביז 250 גר.	25	פאר יעדע 50 גר. 10 מינימאלער אפצאהל 20, ווען דאס פעקעל ענטהאלט דרוק-זאכען מיט סוחרישע מוסטערן. אנדערע זענדונגען ווייניגסטענס 50 (געוויכט ביז 2 ק.ג.)
פון 250 ביז 500 גר.	50	
" 500 " 1000 "	60	

וואס עס ווערט געשיקט	אין לאנד און דאנציג (גר.)	אין פערקעהר מיט אויסלאנד (גראשען)
ווערט-בריף.		
ווערט-בריף אין פריוואט-פערקעהר, ווי פאר איינשרייב-בריף, ענטשפרעכענד דאס געוויכט, דער אפצאהל פאר דער ווערט-דעקלאראציע פאר יעדע 100 זל. אדער א טייל דערפון	10	ווי פאר איינשרייב-בריף פון ענטשפרעכענדער וואג און אפצאהל פאר די ווערט-דעקלאראציעס 50 גר. פאר יעדע 300 זל. אדער א טייל דערפון 10 גראשען צושלאג.
אויסער דעם א צושלאג נישט אבהענגיג פון דער וואג און ווערט (בײ ווערט-בריף נאך דאנציג ווערט גענומען דער זעלבער אפצאהל פאר דער ווערט-דעקלאראציע ווי פאר'ן אויסלענדישען פערקעהר). — —	10	
פעקלעך.		
פעקלעך ביז 1 קלגר.	100	דער טאריף פאר אויסלאנד איז אין צענטימען ווערט בערעכענט נאכ'ן טאג-קורס פון'ם גאלדענעם פראנק.
פון 1 ביז 5 קלגר.	200	
" 5 " 10 "	300	
" 10 " 15 "	500	
" 15 " 20 "	600	
בעמ.: פאר יעדען פעקעל ווערט אויסער דעם גענומען א צו-אפצאהל 10 גראשען (נאך דאנציג דער זעלבער אפצאהל ווי פאר אויסל.)		
ווערט-פעקלעך.		
ווערט-פעקלעך (אויסער'ן אפצאהל פאר'ן געוויכט) פאר יעדע 100 זל.	10	פאר'ן געוויכט דער זעלבער אפצאהל ווי געווענליכע פעקלעך אויסער דעם פאר יעדע 300 פראנקען 50 צענטימען און 50 צענטימען צושלאג.
אויסער דעם מאניפולאציע-אפצאהל ביז 100 זל.	20	
העכער 100 זל.	40	
פאסט-אנווייזונגען.		
פאסט-אנווייזונגען ביז 10 זל.	15	נאר קיין פראנקרייך, סאאר-געביט און די פאראייניגטע שטאטען פון צפון אמעריקא און קאנאדע.
פון 10 זל. ביז 25	30	
" 25 " 50	45	
" 50 " 100	65	
" 100 " 250	90	
" 250 " 500	130	
" 500 " 750	175	
" 750 " 1000	215	
אויסער דעם צושלאג נישט אפהענגיג פון דער סומע	5	
דעפעשען.		
אפצאהל פאר יעדען ווארט	15	
צושלאג	50	
דרינגענדע	45	
צושלאג	50	
(נאך דאנציג אפצאהל ווי פאר אויסל.)		
טעלעפאן-געשפרעכען.		
א 3 מינ. געשפרעך ביז 25 קילמט.	30	
פון 25 קלמט. ביז 50 קלמט.	60	
" 50 " 100	120	
" 100 " 200	240	
פאר יעדערע ווייטערע 100 קלמט.	60	

לעזט אויפמערקזאם!
נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע פון מיין ווערקשטעל, שטעל איך די ג' קונדשאפט פון אייגענער אויסארבייטונג אין.
א גרויסען אויסוואהל
געבעטע שטיהל
געדעקט מיט לעדער, גאבעליז, מאראקא, זייד, ווי אויך גאבעליז און זייד-
קאזעטקעס, מאטראצען
פון פערשידענע סארטען, טישען און טישלער (קוואלע) נאנדאלקעס אטאמאנס אלעס לויט פאריזער מאדעלען פון עכט טרוקען האלץ. לאנגטערמיניגע גאראנטיע. צוגענגליכע פרייזען און בעסטע בעדינגונגען.
בעטער איהר קויפט, בעט איך אונבעדינגט צוערשט מיך צו בעזוכען און זיך איבערצייגען. מיט אכטונג
י. א. וואיטשעכאווסקי
10 נאוואמיעסקא 10

נייעס פאר לאדז! נייעס פאר לאדז!
בעקאנטמאכונג!!
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, דאס די פעראייניגטע קאלעגיום פון פאטאגראפען-אנגעשטעלטע האט דערעפענט א ספעצ. ווערקשטעל פון
פערגרעסערונגס-בילדער
דער, וואס בעזיצט א פאטאגראפיע, מעג עס זיין אפילו ווי אלט און צושאבען, ווערט אויסגעפיהרט א ארגינעל פארטרעט רעטו-שירט די גרויס 35X45 צום ביליגען פרייז
נאר פאר 8 זל. א שטיק.
אום צו בעקענען אונזער ארבייט, מא-כען מיר א פראבע-פארטרעט, פון די זעלביגע גרויס און צום פרייז
נאר פאר 3 זל. א שטיק.
עס ווערען אויך אנגענומען אלערליי אויס-נאהמען אין דער שטאט, וועלכע עס נעמט נאר ארײן דער פאטאגראפען-אומפאנג.
קומט און איבערצייגט אייך!
פעראייניגטעס קאלעגיום פון פאטאגראפען-אנגעשטעלטע לאדז, קאנסטאנטינער № 33, פראנט צווייטען שטאק.
בעמ.: די אנשטאלט איז טעטיג טעגליך פון 9 ביז 7 אווענד.
בילינ, גוט און פינקטליך

פערלאג גאלדפארב, ווארשא
עס געפינען זיך אין דרוק און אין די נאהנסטע טעג ערשיינען צוויי ביכער פון לאנדור שריפטשטעלער
ישראל רובין.
„די גאס" ראמאן פון גרויסשטעטישען לעבען. 320 זייטען, —— פרייז 6,50 זלאָטים.
„אונטער'ן פלויט דער וועלט" לידער, פראזע-אויסגאבע, —— צום פרייז 2 זלאָטים.
מיט בעשטעלונגען צו ווענדען זיך:
Wydawnictwo Goldfarb, Warszawa Szczęśliwa 3.

1928 פאטענטען אויפ'ן יאהר 1928
בעזארגט אפשנעלסטען דאס רעכטס-קאנסולטענטען-ביורא
„ארגוס" 36 זאכאדניא 36
—— פראנט, פארטער. ——

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
F. MOTYL Majster cechowy
Łódź, Zawadzka 19, Tel. 55-42
Firma egz. od r. 1895:
אויספערטיגונג פון זעמטליכע שלאָסער און מעכאנישע אויסאר-בייטונג, זאָווי פרעסען און סארמיר-אייזען, צענטריפוגען און פערבער-קעסעל. ווי אויך זעמטליכע מאשין-רעפעראטורען.
ספעציאליטעט:
אויטאגענישע שווייסונג אויך שניידונג פאר אלע מעטאלען מיט גאראנטיע

NAGRODA 200 ZŁ.
W ubiegłą sobotę przed godziną 11 wiecz. w drodze z dworca Łódź-Fabryczna jadąc ulicami Składową, Kilińskiego, Przejazdem wypadła z dorożki
walizka
zawierająca papiery handlowe i drobiazgi. Uczciwy znalazca zechce oddać ją w biurze firmy Edward Heiman przy ul. Piotrkowskiej 125.

AKUSZERKA **PIPIKOWA**
נעמט אן געבורטס-הילף און מאסאזשען.
132 פעטריקאווער

Dr. med. **NIEWIAŻSKI**
ספעציאליטעט: הויט, האר און ווענערישע קראנקהייטען.
נעמט אן פון 5—9 אווענד.
Sienkiewicza 34
tel. 69-40.

השבת אבדה.
אנ'ערימע פרוי האט פערלוירען פאלגענדע צעטלען: 2 האלבע לאסען № 63 № 5931 און א פירטעל לאס № 6662. מען בעט זהר די לאסען אפצוגעבען אין אדמיניסטר. פאר „H" די לאסען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג.

א פראטעסטירטער וועקסעל איז פערלוירען געווארען אויף 125 זל. אויסשט. ח. שפי-סינגעל, ערדרע נתן גאלדבערג, ווילנא, שאוועל-סקא 2, צאהלבאר ד. 10/11 1927 אין מאלא-דעטשנא. אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו פעדערמאן, פל. קאשטשעלני 6, דער פראטעסטיר-טער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג.

א טיכטיגער יונגערמאן
מיט גוטע רעקאמענדאציעס, זוכט א פאסטען. צו ערפאהרען: קאמיענא 3 № 4 בײ ראזענבערג.

קוואליפיצירטע ארבייטערינס
צו האר-שנורל-ארבייט ווערען פון זאפארט געזוכט. צו ווענדען זיך פיעטריקאווער № 39 צו פרוי קאנטאר. 5241

Zgubiono
paszport na imię Sura Gitla Koleszewska. Zwrócić do C. Dorfsman, Brzezińska 32. 2588

א יונגעל,
וואס איז בעקאנט אין דער וואן-קעלער-ארבייט ווערט פון זאפארט געזוכט. צו ווענדען זיך צו ה' א. י. כאסילעוו, צעגעלניאנא 32.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!
בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש.
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע ענגע-וועהטאגטע ענינים זאלסטו קומען צו לייזען אין דעם ביורא
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאד-ניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און גע-שריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אויסוואוו, קלאַוועלעס און זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, עקספּויציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רושאנדי, ביטעס וועגען דירה אין אורושאנד-ראַזיעס-טשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אק-טען אינטערציזיעס, אקטען דא-ראוויזנעס, קארגע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
רעכטס-קאנסולענט י. מאנעלא
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

8-ונג אפפאל און שמאטע-הענדלער!
דאנערשטאג, ד. 8. ה. ח. 4 נאכם., קומט פאר אין לאקאל פון האנדלערקער-קלוב (פאלודניאווא 4), די יעהרליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג
אין אייגענעם אינטערעס פון די מיטגלידער, און צוליב די וויכ-טיגקייט פון דער פערזאמלונג, ווערט געבעטען צאהלרייך צו ערשיינען.
די פערוואלטונג פון אפפאל- און שמאטע-הענדלער-פעראיין אין לאדז.

לעטשניצע
17 זגערסקא 17, מעל. 16-33.
אלערליי קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטען דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אווענד.—מאסאזש, עלעקטריזאציע, פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערגזאָנ'ן-בעשטראלונגען, אימפונגען. געגען שקארלאטינע.

CHOLEKINAZA H. NIEMOJEWSKIEGO
Skład główny:
WARSZAWA, Nowy Świat 5.

וויכטיג פאר דאמען!
נאר פאר **2.50 זל.**
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די פיינסטע היטען איבער-ארבייט איך אויך בעפעליך-גע. געדענקט די אדרעס: 28 זאוואדזקי 28 אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.
מאכע איך שיפאן-וועלור-סא-מעט- און פילץ-היטע אין אלע פארבען און פארבען אין פיינסטער אויספיהרונג. דער פרייז איז נאר אויף א קורצער צייט.
נאר פאר **7 זלאָט.**
„TOБA".

אבאנעמענטס-פרייז: פאר 3 חודש אין פוילען 5 זל., אין פראווינץ בין געל-אנאנסען-פרייז: פאר א מ"מ.-פעטיט-שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרייס זון 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פאמיליען 60 גר., נקבה'ן טעקסט 12 גר. פרייטאג 18
ביגען 20—פרוואנק, ביגאנדערע לענגער—1,25 דאלאר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שבת—מיט 50% טייערער. פון די ערשטע זייטען ווערט נישט אנגענומען קיין רעקלאמע.

Redaktor wydawca H. Hamburski.

Tłocznia: B. i M. Hamburski w Łodzi Piotrkowska 16a